

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ · ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 29' | ΑΘΗΝΑΙ 15-30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1915 | ΑΡΙΘΜΟΣ 1072

ΑΙ ΣΕΡΒΙΔΕΣ

Αἱ γυναῖκες τῆς Σερβίας ἐπαναλαμβάνουν μετὰ ἕνα ἀκριβῶς αἰῶνα τὰς ἡρωϊκὰς πράξεις τῶν γυναικῶν τοῦ Σουλίου. Καὶ αὐτῶν ἡ χώρα εἶναι ὄρεινὴ καὶ δύσβατος, ὅπως τὸ ἡρωϊκὸν Σοῦλι, καὶ οἱ Σέρβοι εἶναι μικροὶ καὶ ὀλίγοι ἀπέναντι τῶν τρομερῶν ἀντιπάλων κατὰ τῶν ὁποίων ἀγωνίζονται. Καὶ αὐτοὶ εἶναι λεοντόκαρδοι καὶ ἀκούραστοι ὅπως οἱ Σουλιώται. Καὶ αὐτῶν ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν ἐλευθερίαν εἶναι φανατικὴ καὶ ὑπέροχος.

Μετὰ τοὺς δύο αἱματηροὺς πολέμους ἐναντίον Τούρκων καὶ Βουλγάρων, ἔγειναν ἀκουσίως τῶν οἱ παραιτίοι τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ αὐτοῦ πολέμου, τοῦ μεγίστου ἐξ ὧν εἶδεν ἡ ἀνθρωπότης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον. Ἡ Σερβία ὑπῆρξεν ἡ ἐστία εἰς τὴν ὁποίαν μοιραίως ἤναψεν ὁ σπινθηρ τῆς πυρκαϊᾶς, ἡ ὁποία μαίνεται ἀπὸ τοῦ ἑνὸς σημείου τοῦ κόσμου ἕως τὸ ἄλλο καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ὀπίπεται θυσία καὶ ὀλοκαύτωμα ἐπὶ δέκα ἕως τώρα μῆνας ἡ νεότης καὶ ἡ ἀκμὴ τῆς Εὐρώπης ὀλοκλήρου.

Ἡ ἀτυχῆς χώρα πληροῖται σήμερον ἀκριβὰ τὴν ὑπερβολικὴν φιλοδοξίαν ὀλίγων ἐνθουσιωδῶν νέων, οἱ ὅποιοι ἐπίστευσαν ὅτι ὑπηρετοῦσαν τὴν πατρίδα τῶν μὲ τὴν δολοφονίαν τοῦ διαδοχικοῦ ζεύγους τῆς Αὐστρίας.

Ὁ ἡρωϊσμός δὲν εἶναι δυστυχῶς πάντοτε πατριωτισμός, ἀλλ' οὔτε καὶ ἐξυπηρετεῖ πάντοτε τὴν πατρίδα. Εἰς τὸν αἰῶνα μας συγχρό-

τερα ἡ φρόνησις ἀποτελεῖ τὸν μεγαλύτερον ἡρωϊσμόν, ἀλλὰ βεβαίως πάντοτε καὶ τὸν ἰσχυρότερον πατριωτισμόν.

Ὅπως δὴποτε ὁ ἀγὼν τῶν Σέρβων μᾶς ἐπιαναφέρει εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ ἡρωϊκοῦ Σαμφῶν τῆς Γραφῆς, ὁ ὁποῖος θυσιάζει μὲν τὸν ἑαυτόν του, ἀλλὰ συμπαρασύρει εἰς τὴν θυσίαν του κολοσσοὺς λαῶν καὶ ἔθνων.

Αἱ γυναῖκες τῆς Σερβίας πισταὶ καὶ ἀφωσιωμέναι εἰς τὰ ἰδανικὰ τῆς φυλῆς δὲν εἶναι μόνον ἡρωϊκαὶ μητέρες, ἐνθυμίζουσαι τὰς Σπαρτιάτιδας, ἀλλ' οὔτε ἡρωϊκαὶ μόνον σύζυγοι ὡς αἱ Ρωμαῖαι τῆς καλῆς ἐποχῆς. Ἔγιναν ἰδίως καὶ κατ' ἐξοχὴν ἡρωϊκαὶ πολίτιδες.

Ὅπισω ἀπὸ τὸν υἱὸν ἢ τὸν σύζυγον, ὁ ὁποῖος πίπτει εἰς τὴν μάχην, εὐρίσκειται ὀρθή, ἢ μητέρα ἢ ἡ σύζυγος, ἐτοίμη νὰ τὸν διαδεχθῆ, μὲ τὸ ἰδικόν του ὄπλον, θὰ φονεύσῃ καὶ αὐτὴ μὲ τὰς σφαῖρας ποῦ ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸ νεκρὸν σῶμα τοῦ ἀγαπημένου της θὰ πάρῃ ὀπίσω τὸ αἷμα του, θὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατόν του.

Ἡ σημερινὴ Σερβίς δὲν εἶναι πλέον ἡ ἀδύνατη γυναῖκα τοῦ παρελθόντος, δὲν εἶναι πλέον ἡ κυρία ποῦ φοριεῖ εἰς τὸ ἀκουσμα πυροβολισμοῦ καὶ ζῆ τὴν κοσμικὴν ζωὴν τῆς ἡρεμίας καὶ τῆς ἀπολαύσεως.

Ἡ Σερβίς ἔλυσε ὀριστικῶς τὸ πρόβλημα τῆς ὑπηρεσίας τῆς γυναικὸς εἰς τὸν στρατόν. Ἡ Σερβίς δίδει μὲ τὸ ὄπλον εἰς τὸ χεῖρ τὴν ἀπάντησιν εἰς ὅσους ἠρνήθησαν εἰς τὴν γυναῖκα τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου, διότι ἀκριβῶς δὲν θὰ ἠδύνατο ἐν ἀνάγκῃ νὰ ὑπερασπισθῆ τὴν

χώραν της. Εἰς τὸν Σερβικὸν στρατὸν σήμερον ἡ γυναῖκα στρατιῶτις δὲν εἶναι ἐξαιρέσις, εἶναι κανὼν. Ἡ Σερβίς δὲν μεταμφιέζεται σήμερον, ὡς αἱ πολεμικαὶ γυναῖκες ἄλλων καιρῶν διὰ τὴν ἀπάγην εἰς τὸν πόλεμον.

Οἱ ἄνδρες των, οἱ ἡρωϊκοὶ Σέρβοι, οἱ ὅποιοι γνωρίζουν καλὰ τὰς γυναῖκας των τὰς δέχονται παρὰ τὸ πλευρὸν των ὡς πολιτίμους συναγωνιστάς. Εἰξεύρουν ὅτι ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδος εἶναι ἡ μεγάλη δύναμις ποῦ ἐπέβρισε σιγῆν εἰς τὴν εὐαισθησίαν των, ἐκυρίευσεν τὰ εὐερέσθητα νεῦρα των, ἐτόνωσε καὶ ἐγαλβυδοποίησε τοὺς μῦς των. Ἦμποροῦν νὰ ἐμπιστευθοῦν εἰς αὐτάς, διότι ἔμαθαν καὶ νὰ ὑποφέρουν καὶ νὰ ἀποθνήσκουν διὰ τὴν πατρίδα.

Τιμὴ εἰς τὰς Σερβίδας, αἱ ὁποῖαι ἐτίμησαν τὸ φύλον μας ἐν γένει καὶ ἔδωκαν εἰς τὴν κρίσιμον αὐτὴν στιγμήν, τὴν ὁποίαν διέρχεται ἡ ἀνθρωπότης τὸ μέτρον τοῦ ψυχικοῦ μεγαλείου τῆς σημερινῆς γυναικός. Πλησίον ἐκείνων αἱ ὁποῖαι ἀγωνίζονται εἰς ὅλα τὰ ἀντίπαλα στρατόπεδα διὰ νὰ ἐπουλώσουν πλιγγὰς καὶ νὰ στεγνώνουν δάκρυα, ὑπεράνω τῶν ἑκατομμυρίων τῶν γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι ὀργανωμέναι εἰς εἰρηνικὰ στρατόπεδα προσπαθοῦν νὰ ἐλαττώσουν τὰ κακὰ καὶ νὰ μετριάσουν τὰς δυστυχίας, τὰς ὁποίας ὁ πόλεμος αὐτὸς σκορπᾷ γύρω του, ὑψώνονται αἱ γυναῖκες τῆς Σερβίας, ἀληθινὰ ἀμαζόνες, τὸν ἡρωϊσμόν των ὁποῖων ἡ ἱστορία ὀπωδῆποτε καὶ ἂν τελειώσῃ ὁ πόλεμος θὰ ἀναγράψῃ μὲ χρυσὰ γράμματα.

Κ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ Εἰς τὴν μνήμην τῆς Μαρτυροῦς ΜΙΣΣ ΚΑΒΕΛΛ

Μετὰ τὸ πολιτικὸν μνημόσυνον τὸ ὁποῖον ἐγένετο εἰς τὸ Παρίσι εἰς ἀνάμνησιν τοῦ ἡρωϊκοῦ θανάτου τῆς ἀτυχοῦς miss Gavell, αἱ γυναῖκες τῆς Ρώμης διαφρόνισαν εἰς τιμὴν τῆς ἀναμνηστικῆς ἑορτῆς εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῆς Διεθνοῦς Καλλιτεχνικῆς Ἑταιρείας.

Εἰς τὴν τελετὴν ἀντεπροσωπεύθη ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἀπὸ τὸν κ. καὶ τὴν κ. Πρεσβευτοῦ καὶ τὸ προσωπικὸν τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας. Ἀντιπροσωπεύθησαν ἐπίσης τὰ σωματεῖα Giordano Bruno, τῶν δημοκρατικῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, τοῦ Κεντρικοῦ Σωματείου τῆς δημοκρατικῆς Ἀδελφότητος, κ. λ. καὶ διὰ κυριῶν ἢ ἐκλεκτοτέρων μερῶν τῆς κοινῆς τῆς Ρώμης.

Ρήτορες ἦσαν ἀποκλειστικῶς γυναῖκες: πρώτη ἔλαβε τὸν λόγον ἡ κ. Ἴριμα Μελάνη Σκόντβιτ, ἡ ὁποία ἐξῆρε τὴν δρᾶσιν τῆς Ἀγγλίδος μάρτυρος ὡς χριστιανῆς ἀποστόλου καὶ ἔμνησε μὲ λόγια συγκινητικὰ τὸν τραγικὸν τῆς θάνατον.

«Τὴν ἐπίσημον αὐτὴν στιγμήν, εἶπε, ἄς διαμαρτυρηθῶμεν κατὰ τοῦ ψευδοῦς πολιτισμοῦ τῆς ἐποχῆς μας, κατὰ τῆς ἐπιστήμης, ἡ ὁποία γίνεται ὄργανον ἀνιέρου θανάτου, κατὰ τῆς ταπεινῆς χυδαιότητος τῶν ποταποτέρων ἐνοστίκτων τοῦ ἀνθρώπου. Μὲ τὴν μίση Cavell αὐξάνει ὁ ἀριθμὸς τῶν γυναικείων θυμάτων τοῦ ἀπανθρώπου αὐτοῦ πολέμου, τῶν γυναικῶν αἱ ὁποῖαι ἀφοῦ ἐληστεύθησαν ἀπὸ ὅ,τι εἶχαν πολῦτιμον ἐξεδιῶχθησαν ἀπὸ τὰ σπύτια των, καθὼς καὶ τῶν παρθένων αἱ ὁποῖαι ἀτιμᾶσθησαν... Καὶ ὁ ἰδικὸς μας στρατός, εἶπε συνέλαβε γυναῖκα ἐπὶ τοῦ Τζόντζο, ἡ ὁποία ἔδιδε καθ' ἑκάστην πληροφορίαν εἰς τὸν ἐχθρὸν περὶ τῶν καταλισμῶν τῶν ἰδικῶν μας, οἱ ὁποῖοι καὶ ἀνεκαλύφθησαν. Τὸ Πολεμικὸν Δικαστήριον τὸ ὁποῖον ἔδικασε τὴν προδότριαν τῆς ἐπέβρισε ἐπισηστάτην τιμωρίαν.

Τὸν λόγον ἔλαβεν ἔπειτα ἡ ἐκ Τεργέστης ἐξόριστος κ. Βαρτζιλιάι Geutili καὶ μετ' αὐτὴν ἡ συμπολίτις τῆς μάρτυρος κ. Lucy de Bartlett, ἡ ὁποία ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς πρὸς τὰς γυναῖκας τῆς Ἰταλίας διὰ τὴν ἀναμνηστικὴν αὐτὴν τελετὴν ὑπὲρ τῆς ἡρωϊκῆς συμπολιτιδὸς τῆς, ἡ ὁποία ἐπλήρωσε μὲ τὸ αἷμά της τὸν ἡρωϊκὸν ὑπὲρ τοῦ δικαίου ἀγῶνα τῆς Συνενοήσεως.

Δὲν ἐγνώρισα τὴν μάρτυρα, εἶπεν, ἀλλὰ δὲν ἤμπορῶ παρὰ νὰ ἐξάρω τὸ εὐγενικὸν πνεῦμα καὶ τὴν μεγάλην ψυχὴν τῆς, ἡ ὁποία τὴν ἔκαμε νὰ ἀψηφήσῃ τὸν κίνδυνον τοῦ ἰδίου θανάτου, διὰ νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν ὅχι μόνον συμπολιτῶν τῆς, ἀλλὰ καὶ Βέλγων καὶ Γάλλων Δικαίως λοιπὸν τὸ ὄνομά της προκαλεῖ σήμερον τὸν θαυμασμὸν ὅλου τοῦ κόσμου, δικαίως ἐμπνέει αἰσθήματα πατριωτικῆς ἀνταπαρνήσεως, δικαίως σκορπίζει φῶς καὶ ζωὴν ἀπὸ τὴν ἰδικὴν τῆς, ἡ ὁποία δὲν ἔσβυσε ἀλλὰ ἐφώτισε καὶ θὰ φωτίσῃ τόσας ἄλλας ψυχάς. Ἐβάδισεν, εἶπε, πρὸς τὸ μάρτυριον μὲ τὸ μειδίαμα εἰς τὰ χεῖλη, ὅπως μειδίωσα ἔλεγεν ὅτι δὲν μνησικακεῖ κατὰ τῶν δημίων τῆς, οἱ ὁποῖοι πιστεύουν ὅτι κάμνουν τὸ καθήκον των ὅπως ἔκαμε καὶ αὐτὴ τὸ ἰδικόν της.

Ἡ ῥήτωρ, φανατικὴ φεμινίστρια, λέγει οὔτε αὐτοί, οὔτε οἱ ὁμόφρονές της παραπονοῦνται διότι εἰς γυναῖκα ἀπενεμήθη τιμωρία ἴση πρὸς τὴν τοῦ ἰσχυροῦ φύλου Περιορίζονται μόνον νὰ εἴπουν εἰς τὴν Γερμανίαν ὅτι ὀφείλει νὰ εἶναι συνεπής, καὶ ὅπως θεωρῆ τὴν γυναῖκα ἴσην πρὸς τὸν ἄνδρα ἐνώπιον τοῦ θανάτου, νὰ θεωρῆ αὐτὴν

ἴσην καὶ ἀπέναντι τῶν προνομίων τῆς ζωῆς. (ἐν θουσιώδη χειροκροτήματι).

Εἰς τὸ πρόσωπον τῆς μίσης Cavell βλέπω λέγει, τὴν γυναῖκα τῆς σήμερον καὶ τῆς αὔριον, ἡ ὁποία μὲ βλέπεις εὐρυτέρας καὶ μὲ νοῦν δυνατὸν θὰ λάβῃ τὴν θέσιν τῆς παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἀνδρός εἰς τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος, τὸ ὁποῖον θὰ δημιουργήσῃ ἀφεύκτως ὁ πόλεμος αὐτός. Ἡ ἡρωῖς, λέγει, διὰ τοῦ μάρτυρίου τῆς ἐξησφάλισε τὴν ἀθανασίαν.

Καὶ ἄλλαι ῥήτορες ἔλαβαν τὸν λόγον, ἐξαιρουσαι ὑπὸ τὸ αὐτὸ περίπου πνεῦμα τὴν μορφὴν τῆς μάρτυρος αὐτῆς τῆς πατρίδος, ἡ ὁποία ἀπὸ ἄγνωστος καὶ ἄσημος νοσοκόμος ἀνεδείχθη ἡρωῖς τὴν ὁποίαν δὲν θὰ λησιμονήσῃ βεβαίως ἡ ἱστορία.
(Ἀνταποκρίτρια)

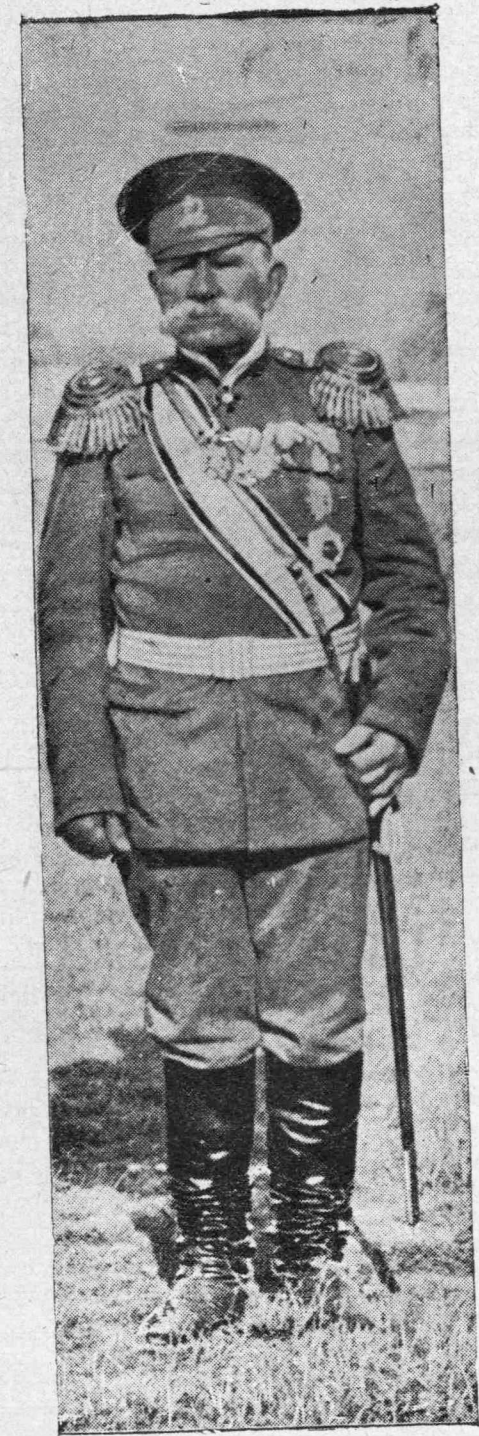
ΑΠΟ ΤΑΣ ΠΑΤΡΑΣ

Ε'.

Τὸ ταξίδι μου τῶν Πατρῶν μοῦ ἔδωκε μόνον ὀραίας ἐντυπώσεις. Ὅχι βεβαίως διότι εἰς τὸν κοινωνικὸν καὶ ἰδιωτικὸν ὀργανισμόν των αἱ Πάτριαι ὅπως ὅλαι αἱ πόλεις τοῦ κόσμου δὲν θὰ ἔχουν καὶ τὰ σκιερά των σημεῖα. Ἀλλὰ διότι κατὰ προτίμησιν ὅλοι οἱ πολὺ κουρασμένοι ἄνθρωποι, ὅλοι ὅσοι συνευθίζονται νὰ βλέπουν βαθεῖα καὶ νὰ κάμνουν τὴν ἀνατομίαν τῆς ζωῆς κατὰ τρόπον ποῦ ἀπογοητεύει μᾶλλον παρὰ ποῦ ἱκανοποιεῖ, φεύγουν ἀπὸ τὸ κέντρον τῆς ἐνεργείας των ὡς ἀπὸ τῆς πέτρας ἐνὸς Γολγοθᾶ.

Τὰ μάτια τῆς ψυχῆς των κουρασμένα καὶ αὐτὰ εὐθὺς ποῦ εὐρεθοῦν ἐμπρὸς εἰς νέους ὀρίζοντας στρέφονται ἀποκλειστικῶς πρὸς τὸ φῶς ὅπου ζητοῦν μικρὰν δόσιν εὐτυχίας καὶ χαρᾶς. Ἡ πόλις τῶν Πατρῶν ἔχει βεβαίως τὸ πρόνομιον νὰ παρουσιάσῃ πολὺ φωτεινὰ πράγματα εἰς τὸν ξένον ἐπισκέπτην, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν μένει ἔπειτα οὔτε διάθεσις οὔτε ἐπιθυμία νὰ ἐξετάσῃ καὶ ἀντιληφθῇ τί ὑπάρχει τὸ ἄσημον καὶ τὸ ἄγνωστον εἰς τὴν σκιάν.

Μία ἀπὸ τὰς ἀσημίας ποῦ ἀναγκαστικῶς καὶ ἀκουσίως ἀντίκρισα εἶνε τὸ ἐκθετοροφεῖον τῆς πόλεως. Ἀσημία ὅχι βεβαίως ὡς ἴδρυμα τὸ ὁποῖον ἐκπληροῖ μίαν ὑπερτάτην ἀνάγκην, ἀλλὰ ὡς ἐνδειξίς ὅτι εἰς τὰς ἐπαρχιακὰς πόλεις ὑπάρχουν αἱ κοινωνικαὶ πληγαὶ αἱ ὁποῖαι ἐξαναγκάζουν μίαν μητέρα νὰ ἐγκληματίσῃ, νὰ σώσῃ τὰ προσήματα καὶ νὰ κρύψῃ μίαν ὀδυνηρὰν σελίδα τῆς ζωῆς τῆς, ἡ ὁποία ὑπὸ συνθήκας διαφορετικὰς θὰ ἦτο ἡ μεγαλιτέρα ἴσως εὐτυχία τῆς.

Ὁ Πρωθυπουργὸς τοῦ Μαυροβουνίου στρατηγὸς Βούκοβιτς, ὅστις ἠγγεῖται τοῦ γενναίου Μαυροβουνιωτικοῦ στρατοῦ, ἀμνηνομένου ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς χώρας του.

Τὰ μικρὰ θύματα τῆς σκληρᾶς αὐτῆς ἀθλιότητος δὲν ἠμποροῦν βέβαια νὰ ἐλπίζουσι ἀπὸ τὴν φιλανθρωπίαν τῶν ξένων καὶ ἀδιαφόρων τὴν τρυφερότητα καὶ τὴν στοργὴν, ποὺ τοὺς ἠρνήθη αὐτὴ ἡ φυσικὴ τῶν μητέρα. Εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ἂν ἡ φιλανθρωπία ὑπὸ τὴν εὐρύτεραν καὶ ὑψηλότεραν τῆς ἐννοίας ἐστράφη πρὸς τὰ ἀτυχή θύματα τῶν παροδικῶν, συχνὰ δὲ καὶ ἐγκληματικῶν ἐρώτων, ὅμως πουνενὰ δὲν ἠμπορεῖ νὰ λεχθῆ, ὅτι ἡ ὑπὲρ αὐτῶν μέριμνα καὶ αἱ θυσίαι αἱ ὁποῖαι καταβάλλονται δι' αὐτὰ ἔχει νὰ ἐπιδειξῆ ἀποτελέσματα ἰκανοποιητικά.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ τύχη τῶν μικρῶν ἐκθέτων εἶναι ἔξ ἴσου ἀξιοθρήνητος καὶ ὅπου ὑπάρχουν ἐκθετοτροφεία. Ἀλλὰ καὶ ὅπου δὲν ὑπάρχουν τὰ πράγματα κανονίζονται φιλανθρωπότερα. Τὰ μικρὰ ὁρίζονται εἰς τὰς θύρας τῶν ἐκκλησιῶν, ὅπου εὐρίσκειται πάντοτε κάποια χριστιανικὴ ψυχὴ, ἡ ὁποία τὰ λυπεῖται καὶ τὰ συμπονεῖ. Συνέπεια στερεότυπος εἶναι ἡ βάπτισις καὶ ἡ υἰοθέτησις. Γυναικουλά χωρική μου διηγείτο κάποτε ὅτι ὁ Θεὸς τῆς ἔστειλε ἕνα παιδί, τὸ ὁποῖον εἶχε κάμει κληρονόμον τῆς.

Διὰ τῆς μεθόδου τῆς ἐκκλησίας τὰ πράγματα ἐξοικονομοῦνται καὶ ἡ ζωὴ συχνὰ δὲ καὶ ἡ εὐτυχία τῶν μικρῶν ἐξασφαλίζεται. Ἐνῶ διὰ τῆς μεθόδου τῆς βρεφοδόχου ἐξασφαλίζεται ἡ θνησιμότης ἐνὸς ὀγδοήκοντα ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν κατὰ στατιστικὰς ἐξακριβωμένας, καὶ ἡ ἀβίωτος καὶ μαρτυρικὴ, ζωὴ ἐνὸς εἴκοσι ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν.

Διότι ἀφ' ἧς στιγμῆς τὸ μικρὸν παραλαμβάνεται ἀπὸ τὰ σκληρὰ χέρια μιᾶς μισθωτῆς τροφῆς, ἡ ὁποία ὀφείλει νὰ θρέψῃ τρία ἄλλα συγχρόνως, ἀρχίζει ἡ ἀγωνία τῆς πείνας. Ἄν κλαύσῃ, ὡς εἶναι φυσικόν, θὰ ἀρχίσῃ ἡ βαθμιαία δηλητηρίασις με ναρκοτικά καὶ ἐίδους Παπαροῦνες, ἀφρόνια βράζονται, ἀνακατόνεται με μέλι, διὰ νὰ μεταβάλλουν μὴνῶν μόλις βρέφη εἰς χασισοπότας, τῶν ὁποίων κάθε σπινθηρ πνευματικὸς σβύνει κάθε μόριον ἐγκεφαλικὸν μαραιίνεται καὶ νεκροῦται. Μαζὴ με αὐτὰς τὰς ψυχικὰς στρεβλώσεις καὶ ἀγγυλότητος καὶ τὴν πείναν καὶ αἰτίαν ἐπισωρεύονται καὶ φυσικαὶ ἀθλιότητες τοῦ μικροῦ.

Ὁφθαλμίαι, στρεβλώσεις μελῶν, γενικαὶ καχεξίαι, λυμπατισμοὶ καὶ χιλια ἄλλα βάσανα προερχόμενα ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν ὑγιεινῆς θρέψεως καὶ ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας γονέων ἀσυνειδήτων εἶναι τὰ κληρονομικὰ χαρίσματα με τὰ ὁποῖα τὰ μικρὰ ἐκθετὰ κάμνουν τὴν εἰσοδὸν τῶν εἰς τὴν ζωὴν.

Δι' αὐτὸ ἡ ἐπίσκεψίς μου εἰς τὸ ἐκθετοτρο-

φείον τῶν Πατρῶν, τὸ ὁποῖον ἴδρυσεν ἡ γενναϊότης ἐνὸς φιλανθρώπου Πατρινοῦ τοῦ Σωτηριάδου καὶ τὸ ὁποῖον ἐποπτεύεται παρὰ ἐπιτροπῆς κυριῶν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς κ. Σωτηριάδου με ἐπίκρανε μᾶλλον παρὰ νὰ με εὐχαριστήσῃ. Μέσα εἰς καθαρὰ δωμάτια ἀνὰ δέκα ἢ καὶ περισσότερα τὰ μικρὰ κάθονται κυκλικὰ ἐπάνω εἰς μίαν κουβέρταν με τῆς σκοτεινῆς τῶν μπλὲ ποδιῶν καὶ με τὰ κεφαλάρια τῶν κουρεμένα σὰν κατάδιζοι. Τὰ βλέμματά τῶν εἶναι θαμπὰ καὶ ἀπλανῆ σὰν νὰ μὴν ὑπάρχῃ τίποτε φωτεινὸν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν, τὸ ὁποῖον νὰ ξεχύνεται ἀπὸ τὰ κοινισμένα καὶ χοιραδικὰ τῶν βλέφαρα.

Μία χονδρὴ μεσήλιξ γυναῖκα, ἡ διευθύντρια, φωνάζει ἕνα μικρὸ ποῦ περιπατεῖ με τὰ πόδια ἔξω, καὶ τὸ διατάσσει νὰ ἀπαγγεῖλῃ τὸ πρὸς τὸν ἴδρυτὴν καὶ εὐεργέτην τῶν ποίημα, Τὸ μικρὸ με κοιμένην ἀναπνοὴν ἐπαπαγάλισε τοὺς πρώτους στίχους καὶ συρόμενον μᾶλλον, με τὴν κίνησιν τῶν δυστυχῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν διευθύνουν τὸ βάδισμά τῶν, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν θέσιν του.

Κάποιος μᾶς διηγῆθη ὅτι ἡ κ. Σωτηριάδου κλαίει πάντοτε ὡσάν τις ἐπισκέπτεται τὸ ἐκθετοτροφεῖον. Χωρὶς νὰ γνωρίζω τὴν κυρίαν, ἐννοῶ ἀπολύτως τὴν συγκίνησιν τῆς, ἡ ὁποία προδίδει ὄχι ἀσθενικὴν εὐαισθησίαν, ἀλλὰ αἰσθηματικὴν λύπη καὶ στενοχωρίαν διὰ τὴν ματαιώσιν τῶν πόθων τοῦ εὐεργετικοῦ συζύγου τῆς. Οἱ μικροὶ δεσμῶται τοῦ καθ' ὅλα ὠραίου καὶ θαυμασίως τοποθετημένου ἰδρύματος φέρουν τὴν σφραγίδα τῆς θλίψεως καὶ τοῦ πόνου εἰς τὰ ἄσχημα καὶ κακοπαθισμένα μικρὰ τῶν προσώπων. Μελαγχολικά, κατσουφιασμένα, χωρὶς τὴν χαρὰν τῆς στοργῆς καὶ χωρὶς τὴν εὐτυχίαν τῆς τρυφερότητος περνοῦν τὰς ἡμέρας τῶν ἀχρωμάτιστες καὶ ὅμοιες τὴν μίαν με τὴν ἄλλην ἕως ὅτου νὰ ἀποκτήσουν ἀρκετὰς δυνάμεις διὰ νὰ παραδοθῶν ἔρημα καὶ ξένα μεταξὺ ξένων εἰς τὸν σκληρὸν ἀγῶνα τῆς ὑπάρξεως.

K PAPPEN

ΤΟ ΕΝ ΧΑΓΗ:

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

«Τὸ διεθνὲς Συνέδριον ἀποτελούμενον ἀπὸ γυναικῶν διαφόρων χωρῶν, κοινωνικῶν τάξεων θρησκευτικῶν καὶ πολιτικῶν κομμάτων ἀδελφόνεται εἰς ἕν κοινὸν αἰσθημα συμπαθείας διὰ τὰ δεινὰ ὄλων, ὅσοι ἀγωνίζονται διὰ τὴν χῶ-

ραν τῶν ἢ κύπτουν ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἀθλιότητων τοῦ πολέμου.

«Τὸ Διεθνὲς Συνέδριον τῶν Γυναικῶν ἐξανίσταται κατὰ τοῦ ἰσχυρισμοῦ ὅτι αἱ γυναῖκες προστάτευσαν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῶν νεωτέρων πολέμων καὶ διαμαρτύρεται ἐντόνως κατὰ τῶν βδελυρῶν πράξεων, τῶν ὁποίων αἱ γυναῖκες πίπτουν θύματα καὶ ἰδίως κατὰ τῶν βιασμῶν οἱ ὁποῖοι διαπράττονται εἰς ὅλους ἀδιακρίτως τοὺς πολέμους.

Τὸ Διεθνὲς Συνέδριον ἔχον ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ λαοὶ τῶν ἐμπολέμων κρατῶν μάχονται σήμερον διότι ἔχουν τὴν πεποίθησιν ὅτι πρόκειται περὶ τῆς ἐθνικῆς τῶν ὑπάρξεως, ὅτι συνεπῶς δὲν ὑπάρχουν μεταξύ τῶν διαφορῶν ἀσυμβίβαστοι καὶ τὸ κοινὸν δι' ὅλους ἰδεῶδες ἀποτελεῖ βᾶσιν ἐπὶ τῆς ὁποίας δύναται νὰ συναφθῇ μία γενναία καὶ ἐντιμὸς εἰρήνη, ἀπευθύνεται πρὸς τὰς κυβερνήσεις τῶν διαφόρων κρατῶν, καὶ ἐξαιρετεῖται τὴν κατάπανσιν τῆς ἀνθρωποθυσίας καὶ τὴν σύναψιν εἰρήνης. Ζητεῖ δὲ ὅπως ἡ εἰρήνη κανονισθῇ κατὰ τρόπον, ὥστε νὰ ἀποβῇ διαρκὴς ἐδραιουμένων τῶν κάτωθι ἀρχῶν τῆς δικαιοσύνης, ὡς ἐψήφισε τὸ συγκληθὲν συνέδριον ὡς ἑξῆς :

Οὐδεμία παραχώρησις ἐδάφους νὰ μὴ ἐπιτραπῇ χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τῶν κατοίκων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἀλλ' οὔτε νὰ ἀναγνωρισθῇ τὸ ἐκ τῆς νίκης δικαίωμα τῆς καταλήψεως.

Εἰς οὐδένα λαὸν νὰ μὴ ἀρνηθῶν τὸ δικαίωμα τῆς αὐτονομίας καὶ τῆς δημοκρατικῆς διοικήσεως.

Νὰ ἐπέλθῃ συνενόσεις μεταξύ τῶν διαφόρων χωρῶν πρὸς ὑποβολὴν τῶν πολιτικῶν διαφορῶν τῶν εἰς τὴν διεθνή διαιτησίαν καὶ ἐπιβολὴν τῶν ἀποφάσεων αὐτῆς δι' ἠθικῶν καὶ οικονομικῶν πιέσεων κατὰ χώρας, ἥτις προσφεύγει εἰς τὰ ὅπλα.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ

Τὸ Διεθνὲς Συνέδριον τῶν Γυναικῶν ζητεῖ ὅπως ἡ κοινωνικὴ ὀργάνωσις τῶν Ἐθνῶν ἀναπτυχθῇ ἐπὶ τῶν ἀρχῶν μιᾶς εἰρήνης διαρκούς ἢ ὁποία νὰ περιλαμβάνῃ : α'. Διὰ τὴν Διαιτησίαν, ἕν δικαστήριον, τὸ ὁποῖον θὰ κανονίζῃ τὰ ζήτηματα καὶ τὰς διαφορὰς, αἱ ὁποῖαι προκύπτουν ἐκ τῆς ἐρημίας τῶν συμβάσεων ἢ ἐκ τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀτόμου. β' Ὁργανικὸν σύστημα τῶν περὶ εἰρήνης Διεθνῶν συνελύσεων, αἱ ὁποῖαι θὰ εἶναι τακτικαὶ καὶ εἰς τὰς ὁποίας θὰ μετέχουν καὶ αἱ γυναῖκες, ὅχι διὰ νὰ συζητοῦν νόμους πολεμικοῦς, ἀλλὰ διὰ νὰ ὑποβάλουν προτάσεις πρακτικὰς πρὸς ἐπίτευξιν διεθνῶς συνενόσεως μεταξύ τῶν διαφόρων κρατῶν.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν τῆς Γαλλίας
κ. ΙΩΣΗΦ ΓΚΑΛΛΙΕΝΙ

Αἱ συνελύσεις αὐταὶ πρέπει νὰ ὀργανωθοῦν κατὰ τρόπον, ὥστε νὰ δύναται νὰ διατυπώσονται καὶ ἐπιβάλλουν τὰς ἀρχὰς τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἰσότητος, διὰ τῶν ὁποίων νὰ ἀναγνωρίζονται μὲν αἱ ἀξιώσεις τῶν ὑποδούλων ἀκόμη κοινοτήτων, ἐνῶ τὰ συμφέροντα καὶ τὰ δικαιώματα ὄχι μόνον τῶν Μεγάλων Δυνάμεων καὶ τῶν μικρῶν Ἐθνῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν πρωτογενῶν ἀκόμη πληθυσμῶν νὰ προσαρμόζονται βαθμηδὸν εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς διεθνούς καὶ πεφωτισμένης κοινῆς γνώμης.

Ἡ Διεθνὴς Συνέλευσις θὰ καταρτίσῃ ἕν διεθνὲς Συμβιβαστικὸν καὶ ἐξεταστικὸν συμβούλιον, τὸ ὁποῖον θὰ κανονίζῃ τὰς διεθνῆς διαφορὰς, αἱ ὁποῖαι προκύπτουν ἐκ τοῦ οικονομικοῦ ἀνταγωνισμοῦ, ἐκ τῆς ἐμπορικῆς ἐπεκτάσεως, ἐκ τῆς ἀξέσεως τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἐκ τῆς φυσικῆς ἐξελίξεως τῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν βάσεων.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Γνώμαι τῶν συγχρόνων ἐπιφανῶν φιλολόγων διὰ τὰς γυναῖκας συγγραφεῖς.

Ὁ κ. Φραγγῆσκος Κοπέ μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας, ἰσχυρὸς ὑποστηρικτὴς τῶν συγγραφέων γυναικῶν, ὡς τῆς κ. Daniel Lesueur, ἣτις εἶνε μέλος τοῦ Φιλολογικοῦ συνδέσμου, ὅπου ἀντιπροσωπεύει ἀξιοπρεπῶς τὰς ἀνεπιτήδευτους συναδέλφους τῆς, καὶ θαυμαστῆς τῆς Κλεμαντίνας Ρουαγιέ, Βέντου, καὶ Daniel Lesueur, ἐπαρρησιοφορήθησαν ὡς γυναῖκες τῶν γραμμάτων. Ὁ κ. Κοπέ λοιπὸν ἀντιμετωπίζει μὲ μ' ἄνδροφρονα ἀταραξίαν τὴν εἰσβολὴν τῶν γυναικῶν εἰς τὴν φιλολογοίαν, ὅχι ὅμως χωρὶς μικρὰν τινὰ πικρίαν. « Κατελήφθησαν καὶ αὐταὶ ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν τοῦ αἰῶνος, τὴν μανίαν νὰ συγγράφουν », λέγει :

Εἶμαι μέλος τῆς Ἀκαδημίας πρὸ εἴκοσι ἐτῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν βιβλίων ποῦ μᾶς στέλλουν ἀπὸ τότε ἔχει δεκαπλασιασθῆ. Τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς τῆς πληθώρας δὲν ἤρησαν νὰ φανοῦν. Ἀπὸ φοινόμενον τὸ ὁποῖον δυνατὸν νὰ θεωρηθῆ, περιέργον, ἀλλὰ ποῦ ἦτο εὐκόλον νὰ προῖδη τις, οἱ ἀναγνώσται ὀλιγοστεύουν ὅσον οἱ συγγραφεῖς παράγουν περισσότερα. Ἡ φιλολογία ποῦ ἄλλοτε ἦτο μία τέχνη, τώρα ἐγίνεν ἐν ἐπάγγελμα—ἐνα ἄσχημο μάλιστα ἐπάγγελμα καὶ εἶνε—ἴσως δι' αὐτὴν καὶ μόνην τὴν αἰτίαν— ὅπου ἐκπλήττομαι βλέπων τὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι συνήθως εἶνε πρακτικώτεροι, νὰ ἐπιδίδονται εἰς αὐτό».

— Ἀσχημὸν ἐπάγγελμα ; Αὐτὸ εἶνε συζητήσιμον. Ὑπάρχουν πολλαὶ περιπτώσεις τὰς ὁποίας θὰ ἦτο λεπτὸν νὰ προσδιορίσῃ τις εἰς αὐτὴν τὴν συζήτησιν, καὶ κατὰ τὰς ὁποίας γυναῖκα συντετριμμένη ἀπὸ τὰ τραγικὰ δυστηχῆματα τῆς τύχης εὔρεν εἰς τὰ γράμματα ὅχι μόνον παρηγορίαν, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ ἔντιμον εἶδος ἐργασίας. Τινὲς ἀπὸ τὰς μυθιστοριογράφους μας, ἰδίως ἐκεῖναι ποῦ γράφουν τὰ ἐπεισοδιακὰ μυθιστορήματα, εὐκόλως κερδίζουν ὀγδοῆντα χιλ. φράγκων τὸν χρόνον, δημοσιεύουσαι αὐτὰ εἰς ἐπιφυλλίδας. Ἄλλαι φθάνουν μετριοφρόνως εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν δέκα χιλ. δραχμῶν ἐτησίως. Μὲ αὐτὰς ἐξασφαλίζουν ἂν ὅχι τὸν πλοῦτον μετρίαν ὅμως ἀνεσιν ζωῆς. Ἄλλαι μένουσιν εἰς τὴν πενίαν, συχνὰ ἔνεκα ἐλλείψεως ἐργασίας καὶ ἐνίοτε ἔνεκα ἐλλείψεως ταλάντου. Αἱ προλήψεις τοῦ κοινοῦ ἐναντίον τῶν βιβλίων, τὰ ὁποῖα εἶνε ὑπογεγραμμένα ἀπὸ γυναῖκας πίπτουν ἡμέραν μετὴν ἡμέραν ἂν καὶ ἀκόμη δὲν ἔχουν ἐντελῶς ἐξολειφθῆ. Αὐτὴ ἡ πρόληψις ἐξηνάγκασε τὴν

George Sand, καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας τὴν Daniel Lesueur, νὰ πάρουν ἀνδρὶκὰ ψευδώνυμα. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς βιβλιοπώλας λέγουσιν ἀκόμη καὶ τώρα ὅτι αἱ γυναῖκες ποῦ εἶνε αἱ κυρίως ἀναγνώστριαι, διὰ νὰ μὴν εἰπωμεν αἱ μόναι τῶν φανταστικῶν ἔργων, ὀπισθοχωροῦν ἐμπρὸς εἰς τὰ ἔργα τὰ ὑπογεγραμμένα ἀπὸ γυναῖκας—ἴσως ἀπὸ αἰσθημα μικρῆς ζηλοτυπίας—ἐπίσης ἴσως διότι τοὺς φαίνεται ὀλιγότερον ἐνδιαφέρον νὰ γνωρίσουν τὴν σκέψιν τῶν ὁμοφύλων τῶν.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὑπῆρξεν εἰς τὴν ἀρχὴν ἡ αὐτὴ πάλη. Πρὸ καιροῦ ἡ κατάστασις ἔχει καθορισθῆ διὰ τὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι ἀφοῦ πρῶτον ἔγραψαν, ὅπως γίνεται τώρα εἰς τὴν Γαλλίαν, ψυχολογικὰ χαριτωμένα ἔργα, κατόπιν κατέβησαν εἰς ἔργα ἱστορικῆς ὑποθέσεως. Καὶ εἶνε γνωστὸν πόσον πολυπληθεῖς εἶνε εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν αἱ γυναῖκες συγγραφεῖς. Αὐτὸ δὲν ἐμποδίζει διόλου τὴν γραίαν μυθιστοριογράφου Ouida ἣτις ἄλλοτε ἦτο πλήρης τιμῶν νὰ τελειώσῃ τὰς ἡμέρας τῆς σχεδὸν εἰς πενίαν.

Διὰ τοὺς Ἀμερικανούς, οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν ἢ φιλολογία νὰ μείνῃ ἀποκλειστικῶς εἰς τὰς γυναῖκας καὶ οἱ ἄνδρες νὰ ἀσχολοῦνται εἰς τὰ στρατιωτικά, τὰς ἐφευρέσεις, τὰ τραπεζιτικά κ. τ. λ. Ἐπὶ σαράντα τόμων ποῦ ἐκδίδονται ἐκεῖ τριάντα εἶνε ἔργα γυναικῶν. Ὁ Mark Twain ὁμιλῶν τελευταίως δι' αὐτὴν τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων ἐδήλωσεν, ὅτι ἕνας ἄνδρας, συγγραφεὺς θὰ προξενῆ μετ' ὀλίγον τὴν αὐτὴν ἐκπλήξιν τὴν ὁποῖαν προξενεῖ κύριος κεντῶν ἢ ράπτων.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Ἀμερικὴν ἡ κίνησις δὲν ἐβράδυνε ποτέ. Εἰς τὴν Γαλλίαν ὑπῆρξεν ἐπὶ Λουδοβίκου Φιλίππου αὐθόρμητος παραγωγὴ γυναικείας φιλολογίας μετρίας, τῆς ὁποίας εὐρίσκονται πολλὰ ἀντίτυπα εἰς τὰς βιβλίνας τῶν παλαιοβιβλιοπωλῶν. Ὁ Catulle Mandés, ἐβεβαίωσε ὅτι αἱ γυναῖκες πάντοτε εἰς τὴν Γαλλίαν ἔγραψαν πολὺ. Ἦρχισαν ὅμως μετ' ἐπιστολὰς ὅπως τῆς κ. de Sévigné, τῆς Scuderi τῆς Deshoulière, τῆς Maintenon, τῆς Sophie Ἀρνοῦ φίλης τοῦ Mirabeau.

Εἶναι γνωστὸν ποῖος ἴδρυσεν τὸν πρῶτον φιλολογικὸν σύλλογον... μία γυναῖκα, ἡ ὁποία ἀφοῦ πρότερον ἔγραψε πέντε ἢ ἕξ θεατρικὰ ἔργα ἔπειτα ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐπαναστρατιῶν εἰς τὴν ἐπανάστασιν καὶ ὑπεστήριξε τὸν Λουδοβίκον XVI ἢ Ὀλυμπία de Gouges.

(Κατὰ τὸ Γαλλικόν)

ΕΝΑΣ ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ

Ἦταν ἕνα ζεστὸ φθινοπωρινὸ δειλινὸ. Περπατοῦσαν οἱ δυὸ σφικτὰ ἀγκαλιασμένοι, χωρὶς νὰ ξεύρουν ποῦ πηγαίνουν καὶ χωρὶς νὰ μιλοῦν. Ἀπολαμβάναν τὴν εὐτυχία νὰ βρίσκονται μόνάχοι κ' ἐλεύθεροι γιὰ λίγες ὥρες στὸ ἐρημικὸ ἐκεῖνο μέρος, χωρὶς νὰ φοβοῦνται τῆς δυσάρεστες συναντήσεις, μακρὰ ἀπὸ τὰ κακὰ λόγια τοῦ κόσμου. Καὶ κείνος τὴν κτύπαζε καὶ ὅλη ἡ ἀγάπη του ἦταν κλεισμένη σ' αὐτὴς τῆς ματιές. Καὶ κείνη ἀκουμποῦσε ὀλοένα περισσότερο ἐπάνω του σὰν νὰ τὴν βάρανε ἡ τόση εὐτυχία. Κ' εὔρισκαν εὐχάριστο τὸν σκοτισμένον δρόμον, εὐθύμα τὰ μεγάλα δένδρα ποῦ ὁ Ὀκτώβριος εἶχε ντύσει μὲ μιὰ κίτρινη φορεσιά. Ὅταν εἶδαν τὴν σιδερένια πόρτα μιᾶς μυρραρίας ἐσταμάτησαν. « Μπαίνομε ; » ρώτησε ἐκεῖνος « Ὅπως θέλεις, » ἀπήντησε κείνη, καὶ προχώρησαν μέσα στὸ μικρὸ περιβόλι. Ἦταν ἔρημο. Δυὸ μεγάλοι φοινικὲς ἀπλώναν τὰ μαυροπράσινα φύλλα τῶν ἐπάνω στὸν οὐρανόν, τὸν χρυσομένο ἀπὸ τὴν δύση. Μακρὰ στὸν ὀρίζοντα ξεχώριζαν τὰ βουνά. Κάθισαν κάτω ἀπὸ τῆς πρασινάδες καὶ ἦταν τόση ἡ εὐτυχία του ποῦ αἰσθανόταν μιὰ μεγάλη ἀπέραντη ἀγάπη γιὰ ὅσα τὸν τριγύριζαν, καὶ χάριδεψε ἕνα μεγάλο βρώμικο σκύλο ποῦ τοὺς ἐπλησίασε. Καὶ τὴν κτύπαζε μὲ μάτια ἀκούραστα, ἀχόρταγα. Μέσα σ' αὐτὴν τὴν μοναξιά τὴν εἶχε περισσότερο δική του. Στῆς κοσμικῆς συναθροίσεως, ποῦ συνήθως τὴν συναντοῦσε μόλις λίγα λόγια ἀγάπης ἐπρόφτανε νὰ τῆς ψιθυρίσῃ πίσω ἀπὸ καμμιὰ κορυττίνα, προσέχοντας μὴ τοὺς δῆ κανένα περιεργὸ μάτι. Καὶ ἡ ζήλεια τοῦ ἐσφιγγε τὴν καρδιά ὅταν τὴν ἐβλεπε τριγυρισμένην ἀπὸ θαυμαστάς νὰ σκορπίσῃ παντοῦ χαμόγελα ἢ ν' ἀκούῃ λόγια κολακευτικά. Ὅλες αὐτὲς ἡ δυστηχίαι ἦταν τώρα περασμένες, δὲν ἤθελε πειὰ νὰ τῆς συλλογίζετα. . . . Μονάχοι γι' αὐτὸν χαμογελοῦσε τώρα τὸ ὄμορφον στόμα, μονάχοι αὐτὸν ἐβλεπαν τὰ μεγάλα καστανά μάτια Καὶ ἐκάθητο στὴ θέσι του ἀκίνητος μὲ τὸ φόβον μήπως μὴ σὰν ὄνειρον χαθῆ ἢ χαρὰ του ἂν ἔκανε τὴν πειὸ μικρὴ κίνησι. Ἐξαφνα ἡ φίλη του ἔσκυψε ἀκόμη πειὸ κοντὰ του ἀκούμπησε τὸ κεφάλι τῆς ἐπάνω του, καὶ εἶπε χαϊδευτικὰ μὲ λυπημένη φωνή :

« Πρέπει νὰ φύγωμε, ἀγάπη μου, ἐβράδυσσε πειὰ τί θὰ ποῦν στὸ σπῆτι ».

Σὰν ζαλισμένος ἐκτύταξε τριγύρω του. Εἶχε πραγματικῶς σκοτεινιάσει, ὁ οὐρανὸς εἶχε πάρει ἕνα βαθὺ μενεξελὴ χρώμα, κ' ἀπὸ πάνω τῶν ἐκινουντο τὰ δένδρα σὰν μαῖρες σκιές. Βέβαια εἶχε δίκιο, ἦταν ἀργά, μὰ γιατί νὰ τὸ θυμηθῆ ;

Ὅταν τὴν νόμιζε τέλος πάντων δική του, ἀφιερωμένη μονάχοι σ' αὐτὸν, τῆς λίγες αὐτὲς στιγμὲς, ἐκεῖνη ἀνησυχούσε γιὰ τὴν ὥρα ποῦ περνᾷ . . . Δὲν ἤμπορούσε νὰ τὰ λησμονήσῃ ὅλα αὐτὰ γιὰ μιὰ φορὰ στὴ ζωὴ τῆς ; Καὶ ἡ τρομερὰ ἀμφιβολία τοῦ ξαναγύρισε πάλι. Δὲν ἦταν ἀλήθεια πως τὸν ἀγαποῦσε, μαζί του ἔπαιξε ὅπως μὲ τὸσους ἄλλους ποῦ τὴν θαύμαζαν. Γιατὶ καὶ κείνος μὲ τὸ ἴδιο χαϊδευτικὸ βλέμμα τοὺς κτύπαζε. Καὶ ὅταν τῆς ἔκανε κάποια δειλὴ παρατήρησι, τότε τὸν ἠσύχαζε μὲ ὑποσχέσεις ποῦ ἔκαναν τὴν καρδιά του νὰ κτυπᾷ ἀπὸ ἐλπίδα, τότε γελοῦσε εἰρωνικά, καὶ τὸν ἄφινε νὰ φύγῃ ἀπελπισμένο . . . Γυναῖκα ψεύτικη, ποτὲ δὲν τὸν εἶχεν ἀγαπήσει . . . Καὶ περπατοῦσε κοντὰ τῆς στὸ σκοτεινὸν δρόμον, πνιγμένος ἀπὸ θυμὸ καὶ ζήλεια.

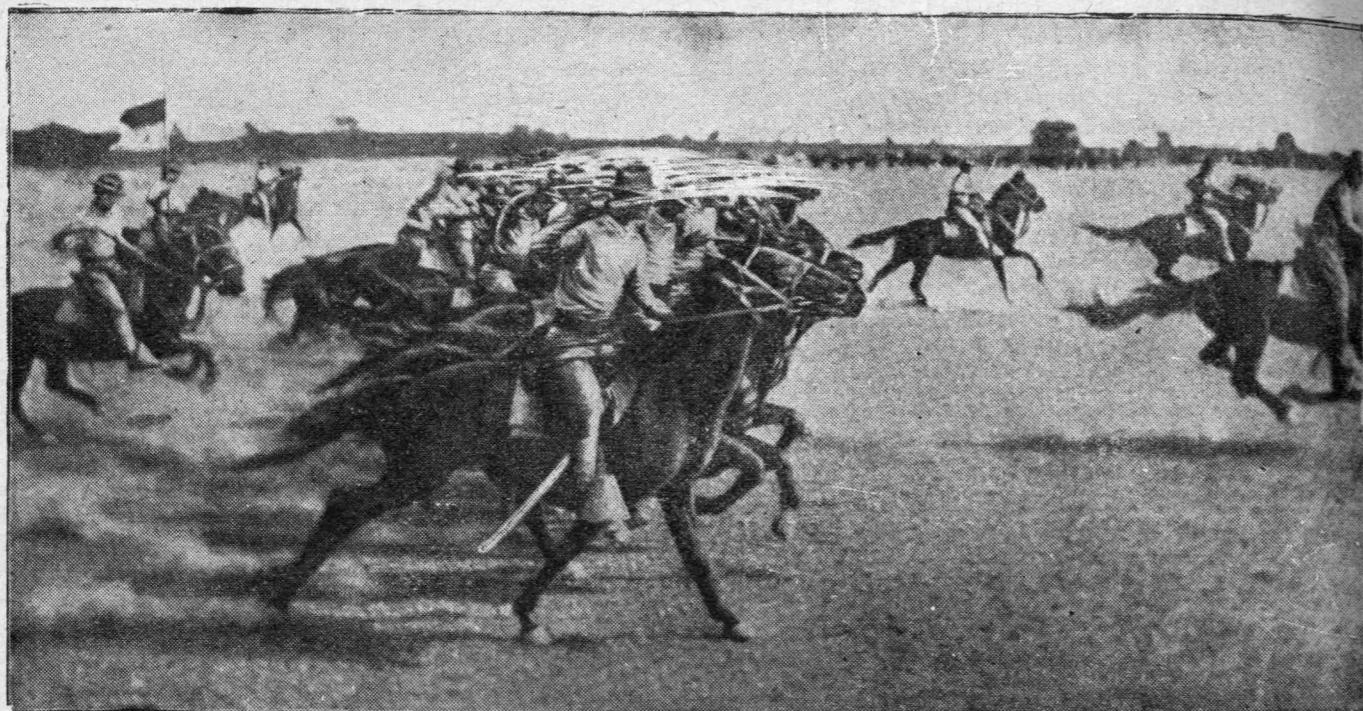
Στὸ σπῆτι βρῆκε τὴν γυναῖκα του νὰ τὸν περιμένη ἀνήσυχη. Χωρὶς νὰ θέλῃ τὴν παρέβαλε μὲ τὴν ἄλλη καὶ τοῦ φάνηκε χωρὶς χάρι, χωρὶς ὁμορφιά. Βέβαια, αὐτὴ τὰ ἔφταιγε ὅλα, αὐτὴ τὸν ἐστέρησε ἀπὸ τὴν ἐλευθερία του. Μὲ τι τρέλλα τοῦ ἦλθε ἀλήθεια, νὰ τὴν πάρῃ ; Καὶ τὴν εἶχε ἐρωτευθῆ μάλιστα. Τί τῆς βρῆκε ! Καὶ τώρα ἦταν ἕνα ζωντανὸν ἐμπόδιον στὴ ζωὴ του ὅλη. Ἄν δὲν τὴν εἶχε, ποῖος ξέρει . . . ἴσως κ' ἐκεῖνη . . . Γιατὶ ὅχι ; μ' ἕναν πανδρεμένον ἄνθρωπον εἶνε κανεὶς πάντα ἐπιφυλακτικὸς.

Ἀφηρημένος ὅπως ἦταν ἐσκόνταψε στὸ χαλὶ τῆς τραπεζαρίας. Ἐπιάστηκε στὸ τραπέζι καὶ δὲν ἔπεσεν, ἀλλὰ ὁ θυμὸς του ποῦ κρατοῦσε τόσην ὥρα τώρα ἐξέσπασε. Ἐρριξε ἕνα πιάτο χάμω, ἐφώνησε πῶς τὸ σπῆτι εἶνε κόλασις, πῶς μόλις ἔμπη κανεὶς μέσα ὄλο φασαρίες καὶ γκρίνιες ἔχει, πῶς ἡ γυναῖκα του μιὰ στιγμὴ ἠσυχίας δὲν ἐννοεῖ νὰ τοῦ ἀφίση, πῶς ἐβαρέθηκε πειὰ Καὶ ἐκλειδώθηκε μέσα στὸ γραφεῖο του, χτυπώντας μὲ ὀρμὴ τὴν πόρτα.

MIPANTA

ΤΑ ΝΕΡΑΤΖΑΝΘΙΑ

Τὰ νερατζάνθια ἀθώρητα στὸν κῆπο ἐκεῖ ἀπὸ πέτρα μοσκοβολᾶνε τὴν αὐγὴ, τὴ νύχτα, καὶ τὴ μέρα, μοσκοβολᾶνε στὴν ψυχὴ, στὸ νοῦ καὶ στὴν καρδιά μου τὰ τωρινά, τὰ χτεσινά, καὶ κείνα ταῦριανά μου. Μοσκοβολᾶνε θύμησης, ὄνειρα, λαχτάρες, καὶ τοὺς ἀντρίκειους ἰδρωτες, καὶ τοῦ παιδιοῦ τίς χάρες καὶ τάποφάγια ἀπὸ τοῦ νιοῦ τάρχοντικὸ τὸ δειπνο, καὶ τὸ στεγνὸ ποῦ κατερεῶ καὶ δίχως ξύπνημα ἔπνο. Καὶ μέσα μου καὶ τὰ γερά καὶ τάρρωστα μεθᾶνε μὲ τὰπριλιάτικο κρασί, καθὼς μοῦ τὸ κερνάνε μὲς' στᾶστρο ποτηράκια τους τὰ νερατζάνθια...

ΕΠΕΛΑΣΙΣ ΙΠΠΙΚΟΥ

ΤΟ ΑΣΠΡΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ

Δέκα πέντε ημέρες είχαν περάσει απότου με τόσο παράξενο τρόπον είχε γνωρισθῆ ὁ Στέφας με τὴν μικρὰν του γειτόνισσαν. Καὶ τὸ γράμμα του πρὸς τὴν Ἄνναν, τὸ γράμμα ποῦ εἶχεν ἀρχίσει νὰ γράφῃ με τόσο ἐρωτικὸν ἐνθουσιασμὸν δὲν εἶχε τελειώσει ἀκόμη. Διὰ νὰ ἀποφύγῃ μάλιστα τὸν πειρασμὸν ἢ νὰ πείσῃ τὴν μητέρα του ὅτι κακὰ τὸν ἔκριεν, ἀπέφυγε νὰ ξαναἰδῆ τὴν προστατευομένην του παρεκάλεσε τὴν μητέρα του νὰ λέγῃ ὅτι ἀπουσίαζε πάντοτε κατὰ τὰς ἐπισκέψεις ποῦ ἡ εὐγνωμονοῦσα ἔκαμε κατ' ἐπανάληψιν, ζητοῦσα νὰ ἰδῆ τὸν σωτήρα τοῦ παιδιοῦ της.

Μ' ὅλα αὐτὰ ἡ χαριτωμένη σιλουέττα τῆς ἀντικρινῆς μικρᾶς ἐπαρουσιάζετο ἐμπρὸς του, εὐθύς ποῦ ἔπικνε τὴν πένα νὰ γράψῃ εἰς τὴν Ἄννα. Καὶ δὲν εὗρισκε πλέον μέσα του οὔτε τὴν ἀπλὴν καὶ ἄδολον τρυφερότητα ποῦ ἐγέμιζε τὴν ψυχὴν του εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς περιέργου αὐτῆς ἀλληλογραφίας, ἀλλ' οὔτε τὸν ἐρωτικὸν του ἐνθουσιασμὸν τῶν τελευταίων ἡμερῶν. Τί τοῦ συνέβαινε λοιπὸν;

Ὅταν ἐπερνοῦσαν ἡ ἡμέρες, τόσο ἀνεκὰ-

λυπτεν. ὅτι τὸ ἐνδιχφῆρον του γιὰ τὴν Ἄννα ὀλιγόστευεν, ὅτι ὁ ἐνθουσιασμὸς του κατέπιπτε καὶ ὅτι ἡ ἀνάμνησις τῆς σκηναῖς τῶν ἐξαγριωμένων σκύλων ἐζωντάνευεν εἰς τὸ πνεῦμα του με τὰ ζωηρότερα χρώματα.

Ἐνα δεῦτερο ὅμως γραμματιάκι τῆς Ἄννας γεμάτο ἀγωνίαν, τὸν ἐξετίναξεν ἀπὸ τὴν νάρκην του. Ἦταν σύντομο, ὀλιγόλογο. «Μήπως ὁ φίλος μου ἔπαθε τίποτε κακόν, ἐρωτοῦσεν ἡ μικροῦλα, ἢ μήπως χωρὶς νὰ τὸ θέλω τὸν ἔκαμα νὰ μὴ με ἐνθυμῆται πλέον, ἢ νὰ φαντασθῆ ὅτι εἶμαι πολὺ ἀνόητη. Αὐτὸ μοῦ προξενεὶ τόσην ἀγωνίαν. Ποτὲ με ὄλες τῆς δυστυχίας καὶ τῆς στενοχωρίας ποῦ τριγυρίζουν τὴν ζωὴν μου δὲν ὑπέφερα, ὅπως ὑποφέρω τώρα. Ὅπως ποτὲ δὲν ἤμουν τόσο χαρούμενη, ὅπως ὅταν ἔγραψα τὸ τελευταῖο μου γράμμα».

Ὁ Στέφας ἀπήντησεν ἀμέσως:

Ἀγαπημένο μου Ἄσπρο Τριαντάφυλλο,

Εἶμαι πολὺ δυστυχῆς, γιὰ τὸ χωρὶς νὰ τὸ θέλω σοῦ ἔκαμα τόσο κακό. Δὲν σοῦ ἔγραψα ἀμέσως γιὰ τὸ χέρι μου ἦτο λίγο κουρασμένο ἀπὸ ἕνα σκυλοπόλεμο εἰς τὸν ὁποῖον ἔλαβα μέρος γιὰ νὰ σώσω ἕνα παιδί. Εἶνε ὀλόκληρη ἱστορία ποῦ δὲν σε ἐνδιχφῆρει, ἀφοῦ τώρα εἶ-

ΑΓΓΛΙΚΟΝ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟΝ ΚΑΤΑΔΙΩΚΟΜΕΝΟΝ
ΥΠΟ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ ΥΠΟΒΡΥΧΙΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΟΡΕΙΟΝ ΘΑΛΑΣΣΑΝ

μαι καλά, και θέλω να σε αισθανθώ πάλιν ὄλη χαρούμενη και εὐτυχισμένη, ὅπως πρέπει να εἶνε τὰ κορίτσια τῆς ἡλικίας σου. Γράψε μου, ἂν εἶσαι ζανθὴ ἢ μελαγχροινὴ, και στείλε μου μιὰ σου φωτογραφία ἂν ἔχῃς.

Σὲ εἶδα εἰς τὸ ὄνειρό μου. Ἦταν ἀληθινὴ ἐμφάνισις· θὰ σοῦ κάμω τὴν εἰκόνα και σὲ παρακαλῶ, ἀγαπημένο μου ἄσπρο λουλουδάκι, να μοῦ πῆς ἂν μοιάζεις μετὸ ὄρατον μου ὄνειρο.

Ἄκουσε τώρα. Σὲ εἶδα εἰς τὸ ἀντικρινὸ μου παράθυρο. Ἐνα κεφαλάκι με μαῦρες μπουκλίτσες, σὰν στεφανάκι· σ' ἕνα γλυκὸ, μελαχροινὸ πρόσωπο, ποῦ φώτιζαν δυὸ μαῦρα μάτια γεμάτα φῶς. Ὅλο τὸ πρόσωπο λιγάκι ἀκανόνιστο, ἀλλὰ ὄλο μαζὴ ἀρμονικὸ, συμπαιθέστατο, λιγάκι πονηρό. Σιλουέττα κομψὴ πεταχτὴ, ὄλη ζωὴ και χάρι. Τώρα τὸ ὄνειρό μου δὲν μοιάζει διόλου μετὴν εἰκόνα ποῦ μοῦ δίδουν τὰ γράμματά σου. Κάτι πολὺ δυνατὸ εἰς τὸ μυκλὸ και εἰς τὴν καρδιά, κάτι ἐπαναστατικὸ, ποῦ χωρίζει τοὺς μικροὺς ὅπως και τοὺς μεγάλους εἰς δύο στρατόπεδα: τοὺς νικητὰς και τοὺς νικημένους.

Εἰς τὸ τελευταῖο σου γράμμα ξεχωριστὰ μοῦ ἐφάνηκες ἕνας καινούριος μικρὸς Δαυὶδ, θηλυκὸς αὐτὴ τὴ φορά, ὁ ὅποιος χωρὶς σφενδὸνη και χωρὶς πέτρες ἔριξε κάτω ὄχι ἕνα, ἀλλὰ πολλοὺς Γολιάθ, ποῦ κυριρχοῦν εἰς τῆς μικρὸς κοινωνίας τῶν σχολείων και τῶν οἰκογενειῶν, εἴτε ὡς δασκάλου και μαθηταί, εἴτε ὡς γονεῖς και ἀδελφικ. Καὶ ὅταν μετὰ μάτια τῆς φαντασίας· σὲ βλέπω, μοῦ φαίνεσαι πάλι ἐντελῶς ἀλλοιώτικη ἀπὸ τὴν εἰκόνα ποῦ ὄνειρεύθηκα. Μέσα μου γίνεται ἀμέσως μιὰ παράξενη πάλιν, χωρὶς να μπορῶ να σοῦ εἰπῶ ἀκόμη πῶς θὰ ἦθελα να εἶσαι και ποῖαν ἀπὸ τῆς δυὸ εἰκόνας θὰ ἤθελα να μοιάζεις ἀλήθεια. Θυμαζῶ και τιμῶ τὴν νικήτρια, τὴ μικρὴ Δαυιδούλα, μὰ με ἐλκύει πολὺ τὸ ἀδύνατο κοριτσάκι μετὴς μαῦρες μπουκλίτσες και τὰ φωτεινὰ μάτια. Ἴσως γιατί φαντάζομαι πῶς τὰ μάτια τῆς γενναίας και δυνατῆς φιλενάδας μου θὰ βλέπουν βαθεῖα και μακριὰ τόσο ποῦ να μὴν μπορῶ να τὰ φθάσω, και ἡ δύναμις τῆς θὰ γιγαντώνεται ὄλοένα, ὥστε να μὴν ἔχῃ ἀνάγκη τῆς ἰδικῆς μου.

Ἀγαπημένο μου ἄσπρο τριαντάφυλλο, σοῦ ἀνοίγω τὴν καρδιά μου με εὐλικρίνεια και σὲ ἀφίνω να βρῆς μέσα τί συμβαίνει και ποῖ εἶνε ἡ ἀληθινὴ εἰκόνα ποῦ θὰ κυριρχήσῃ και ποῦ θὰ κανόνισῃ τὸ μέλλον και τὸ δικό σου ἀλλὰ και τοῦ ἀφωτισμένου φίλου σου

Στέφα.

Ὅταν ἔλαβε τὸ γράμμα αὐτὸ ἡ Ἄννα τὸ διάβασε και τὸ ξαναδιάβασε, χωρὶς να ὑποπτευθῆ ἂν τί εἶχε συμβῆ· ἀλλ' οὔτε πῶς τὸ ὄνειρο τοῦ Στέφου μποροῦσε να καταστρέψῃ τὰ δικά τῆς ὄνειρα. Ἡ πρώτη τῆς δουλειὰ ἦταν να τρέξῃ εἰς τὸν καθρέπτη, γιὰ να ἰδῇ ἂν τὰ μάτια τῆς ἦταν φωτεινὰ, ἂν τὰ μαλλιά τῆς ἦσαν μαῦρα, ἂν τέλος ἔμοιαζε πρὸς τὸ ὄνειρεμένο πρόσωπο ποῦ εἴλυε τὸν Στέφου. Ἄλλ' ὁ καθρέπτης δὲν τῆς εἶπε μεγάλα πράγματα. Βέβαια ἦταν μελαγχροινὴ και βέβαια τὰ μάτια τῆς ἦσαν ὄρατα. Αὐτὸ τῆς ἔλεγαν ὄλοι, ἀπὸ τὰ κορίτσια τοῦ σχολείου, ὡς τὴν κερὰ Μαριγῶ ποῦ ἀπὸ μικροῦλα ἀκόμη τῆς ἔλεγε ὅτι «τὰ μάτια τῆς θὰ κάψουν καρδιές». Ἀλλὰ ἀκριβῶς δὲν ἐκαθρέφτιζαν τὰ μάτια τῆς τὸ φῶς, τὸ ἦτοχο και ἀχρωμοφῶς, ὅπως ἐννοοῦσεν ὁ Στέφου. Ἐβγαζαν φλόγες, ἀλλάζαν χρώματα και ἄλλοτε ἔμοιαζαν σὰν πυρομένο ἀτσάλι, ἄλλοτε ἐπρασινοῦσαν σὰν τρικυμισμένη θάλασσα και ἄλλοτε ἐγίνοντο μαῦρα, μαῦρα σὰν δυὸ μεγάλα διαμάντια ποῦ ἔχουν λάμψεις και ἀστραπές. Αὐτὰ ὄλα τῆς τᾶλεγαν, ἀλλὰ μόνη τῆς δὲν τὰ εἶχε προσέξει ποτέ. Ἐκεῖνο ποῦ τὴν ἀπασχολοῦσε χωριστὰ ἦτον τὸ «στεφανάκι μετὴς μπουκλῆς γύρω, γύρω εἰς τὸ ἀκανόνιστο, ἀλλὰ χαριτωμένο προσωπάκι. Ἐδοκίμασεν ὄλο τὸ βράδυ ἐκεῖνο να κατσαρώσῃ τὰ μαλλιά τῆς. Τὰ ἐτύλιξεν εἰς χαρτιά, τὰ ἔβρεξε με λεμόνι, τὰ ἔδεσε με διάφορα κουρελάκια και ἐπερίμενε τὸ πρῶτ γιὰ να ἰδῇ τὸ ἀποτέλεσμα.

Ἡ κερὰ Μαριγῶ ποῦ τὴν παρηκολούθησεν εἰς ὄλην αὐτὴν τὴν καλλωπιστικὴν προετοιμασίαν, τὴν ἐρώτησε ποῦ θὰ ἐπήγαινε τὴν ἄλλην ἡμέραν και ἔκανεν ὄλες αὐτῆς τῆς φασαρίας. Μήπως θᾶχαν ἐξετάσει και ἐτοίμαζε κατσαρά;

Ὅχι, ἔτσι γιατί τὰ κάνουν και ἄλλα κορίτσια στὸ σχολεῖο μας, και ἀπεφασίσαμεν ὄλες ἡ φίλες να κτενίζωμεθα τὸ ἴδιο. Καὶ ἄρχισε να διηγῆται εἰς τὴν κερὰ Μαριγῶ πῶς μιὰ συμμαθήτριά τῆς εἶχε κάμει σὰν στεφανάκι ἀπὸ μπουκλῆς γύρω ἀπὸ τὸ πρόσωπό τῆς και πῶς ὄλες ἤθελαν να κάμουν τὸ ἴδιο.

Ἡ γρηὰ ὑπηρέτρια ἀνεστῆναξεν. Μετὰ παληοπάπουσα ποῦ φορεῖ, ἐσυλλογίσθηκε, μόνον τὰ κατσαρά ἔλειπαν. Ἄς εἶνε, αὔριο θὰ ἐφρόντιζεν αὐτὴ γιὰ τὰ παπούτσια.

Τὸ βράδυ ἐκεῖνο ἡ Ἄννα ἄργησε να κοιμηθῆ. Τὴν ἀπασχολοῦσαν τόσες σκέψεις, εἶχε τόσῃ ἀνησυχίαν, ἔκαμε τόσα σχέδια. Ὑστερα καθῶς εἶχε σφίξει τὰ μαλλιά τῆς ἐτρα-

βιοῦνταν και τὴν ἐπονοῦσαν. Ὅταν ἀποκοιμήθηκεν εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον τῆς πῶς τὰ κατσαρά τῆς ἐπέτυχαν, ὅτι μετὰ τὸ μαῦρο μπουκλωτὸ στεφανάκι ἔμοιαζεν ἀκριβῶς μετὰ τὸ ὄνειρο τοῦ φίλου τῆς, ὅτι δὲν εἶχεν αὐτὴ καμμιά σχέσι μετὰ τὸν θηλυκὸ Δαυὶδ, ποῦ δὲν εἶχε τὴν ἀνάγκη τοῦ Στέφου.

Ὅταν ἐξύπνησεν ἐξηκολούθησε τὸ ὄνειρόν τῆς. Τί ἰδέα να τὴν παρομοιάσῃ μετὰ τὸν Δαυὶδ τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας. Ἐπρεπε να τοῦ γράψῃ ἀμέσως και να τὸν βεβαιώσῃ πῶς δὲν ἦτο δυνατὴ, μὰ διόλου δυνατὴ. Καὶ πῶς ἂν εἶχε ἐπαναστατήσει αὐτὸ τᾶκανε γιὰ αὐτὸς τῆς τὸ εἶχε συμβουλευσει, αὐτὸς μετὰ τὰ γράμματά του ποῦ τῆς ἔδιδαν ἀπὸ τὴ δικὴ του δύναμι.

Μόλις ἐξημέρωσεν ἡ Ἄννα ἐσηκώθησε και ἔτρεξεν εἰς τὸν καθρέπτη να ζετυλίξῃ τὰ κατσαρά τῆς. Ἀλλὰ καθῶς τὰ μαλλιά τῆς ἦσαν μακριὰ, ἐκρεμάσθησαν μεν ἀπὸ πίσω μπουκλῆς, ἀλλὰ στεφανάκι οὔτε κατὰ φαντασίαν. Τὰ σήκωσε, τᾶδεσε μετὰ τὴν κορδέλα τῆς, τὰ τριγύρισε στὸ κεφάλι τῆς, ἀλλὰ τίποτε. Ὅχι μόνον στεφανάκι δὲν ἐγίνετο, ἀλλὰ και τὸ πρόσωπό τῆς ἀγρίευσεν και ἐγίνετο σὰν μικρομεγάλη.

Τότε ἀηληπισμένη, ἐτοιμη γιὰ να κλάψῃ τὰ ἐκτένισε, ἀφοῦ τᾶβρεξε γιὰ να τὰ ξεκατσαρώτῃ κ' ἔκαμεν ὡς πάντα τὴν πλεξούδα τῆς.

Εἰς τὸ σχολεῖο ἦτο πολὺ πειὸ εὐθυμὴ ἀπὸ τῆς ἄλλης ἡμέρας. Τώρα τὰ περιπαίγματα τῆς Λιλικίας τὰ ἐπεριφρονοῦσε. Δὲν εἶπεν ὅμως τίποτε εὐθὺς ἀμέσως οὔτε εἰς τὴν Ἐλένη. Εἶχε χάσει και γι' αὐτὴν ὄλην τὴν ἐμπιστοσύνην ποῦ τῆς εἶχε πρίν. Καὶ ἐπῆρε τὴν ἀπόφασι να μὴν τῆς πῆ τίποτε, μὰ τίποτε. Ὅλο τὸ πρῶτ ἐμονολογοῦσε, σιγὰ, σιγὰ, μετὰ τὸ τετράδιό τῆς μπροστὰ τῆς ἐνῶ ἔγραφε τὸ γραμματικὸ τῆς γυμνασίου. Τῆς ἦτο ἀδύνατον να μὴν μιλῇ γιὰ τὴν χαρὰ τῆς ἔστω και μόνη τῆς. Εἰς τὸ διάλειμμα, ἐνῶ ἔβγαιναν τὰ μικρὰ ἀπὸ τὴν τάξιν, εἶδε τέλος πάντων ἕνα κεφαλάκι μπουκλωτὸ, μετὰ τὸ περίφημο στεφανάκι ποῦ δὲν μποροῦσε να καταφέρῃ.

Θὰ κόψω τὰ μαλλιά μου ἀπεφάσισεν ἀμέσως. Μόνον ἔτσι θὰ νάμω κ' ἐγὼ τὸ μπουκλωτὸ κεφαλάκι. Καὶ ἐνθουσιασμένη μετὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐπῆρε τὸ ψαλίδι· μιὰς φίλης τῆς και ὅταν ἐκτύπησε τὸ βραδεῖνὸ κουδοῦνι ἐβγήκεν ἔξω ἔκοψε τὴν πλεξούδα τῆς, ὅπως ἦταν πλεγμένη, τὴν ἔκρουσε στὴ σάκκα τῆς, ἔβαλε τὸ καπέλλο τῆς και ἔφυγεν.

Εἰς τὸ σπῆτι τὸ κόψιμο τῶν μαλλιῶν τῆς ἔκαμε κατὰπληξιν. Γιατί τᾶκοψες χωρὶς να μ' ἐρωτήσῃς; τῆς εἶπεν ἡ μητέρα τῆς;

— Γιατί δὲν θὰ μ' ἀφίνεις. Καὶ ἐγὼ τώρα μετὰ τὰ μαθήματα ποῦ ἔχω δὲν μπορῶ να περριμένω κάθε πρῶτ τὴν κερὰ Μαριγῶ να μοῦ πλέξῃ τὴν πλεξούδα μου. Ἐτσι μπορῶ να κτενίζωμαι μόνη μου. Ὑστερα ἦταν ἀδύνατα τὰ μαλλιά μου και τᾶκοψα γιὰ να γίνουν πολλὰ και ὄρατα. Ἐτσι ἔκαμην και ἄλλα κορίτσια. Ἡ περισσότερες φιλενάδες μου ἔχουν κομμένα μαλλιά.

Ἡ μητέρα τῆς λυπημένη ὅπως ἦτο και μετὰ τὴν ἀντίληψιν πειὰ πῶς ἡ κόρη τῆς ἦτο παιδί ἐιτελῶς ξεχωριστὸ, ποῦ μποροῦσε να σώσῃ ὄλους, καθῶς τῆς εἶχεν εἰπεῖ ὁ δάσκαλος τοῦ πιάνου, δὲν ἐπέμεινε περισσότερο. Εἶχε δίκχο τὸ παιδί, ἐσυλλογίσθηκε. Ἀφοῦ τώρα ἔπρεπε να φεύγῃ τὸ πρῶτ εἰς τὰς ἐπτὰ, γιὰ να πηγαίη ἔως τὰς ὀκτῶ να ἐτοιμάξῃ τὰ μαθήματα μιᾶς μικρούλας, δὲν μποροῦσε να χάνῃ καιρό. Καὶ ὄχι μόνον δὲν ἐμάλωσε, παρὰ και τὴν ἐδικαιολόγησεν εἰς τὸν πατέρα τῆς, ὁ ὅποιος τὸν τελευταῖο καιρό ἐφαίνετο να ἔχῃ ἕνα εἶδος σεβασμοῦ πρὸς τὴν κόρην του.

Ἡ Μαριγούλα τῆς σπιτονοικοκυρᾶς εἶχεν ἀναλάβει τὸ ἴδιο βράδυ να τῆς τὰ ψαλιδίσῃ και να τῆς τὰ μπουκλάρῃ. Καὶ πραγματικῶς τῆς τὰ ἐστρογγύλεψεν ἀπὸ τὰ πλάγια, τῆς τὰ ἐκόντινεν ἐμπρὸς και ὅταν τὸ πρῶτ τὰ ἐξετύλιξεν ἐμπρὸς εἰς τὸν καθρέπτη τὸ μπουκλωτὸ στεφανάκι ἐδίδε μιὰ ἔφρασι ἐντελῶς ἀρρενωπὴ στὴ φυσιογνωμία τῆς.

Τώρα πειὰ μποροῦσε να γράψῃ στὸ Στέφου ὅτι ἀκριβῶς ἔμοιαζε μετὰ τὴν εἰκόνα ποῦ τὸν εἴλυε. Μιὰ στιγμὴ ἐστάθηκε συλλογισμένη μετὰ τὴν πένα στὸ χέρι. Καὶ ἔπειτα χωρὶς διασταγμὸ ἔγραψε:

«Τὸ Ἄσπρο Τριαντάφυλλο μοιάζῃ ἀπαράλακτα μετὰ τὸν νεῖρό σας. Μπουκλωτὸ στεφανάκι ἀπὸ ὄλομαυρα μαλλιά στεφανώνει τὸ ἀκανόνιστο πρόσωπο μετὰ τὰ φλογερά — ὡς λέγουν ἡ φιλενάδες μου — μάτια. Δὲν μοιάζει διόλου μετὰ τὸν Δαυὶδ, οὔτε και θέλει να τοῦ μοιάξῃ. Τὴ δύναμι τῆς τὴν ἔδωκαν τὰ γράμματα τοῦ φίλου τῆς ποῦ τὴν ἐσυμβούλευε να εἶνε ὑπερήφανη και δυνατὴ. Ἦταν λοιπὸν δικὴ του και ὄχι δικὴ τῆς ἡ δύναμις. Αὐτῆς τῆς δέκα πέντε ἡμέρες μάλιστα ποῦ δὲν εἶχεν εἰδήσεις ὄχι μόνον ἡ-ο πειὸ ἀδύνατη ἀπὸ ὄλους, ἀλλὰ και τὴν εἶχαν κάμει κουρέλι εἰς τὸ σχολεῖο».

Μάλα

ΣΤΟ ΧΙΟΝΙ ΤΟΥ 1915

ΠΕΣΕ, ΧΙΟΝΙ

Πέσε, χιόνι, για να κρύψη
 ή ασπραδά σου ή άγνή
 τὰ ματὸβρεκτα σημάδια
 ποὺ ντροπιάζουνε τὴ γῆ.

Ἐδσαβάνωτα κουφάρια
 ποῦναι σκόρπια ἄφ' κι' ἐκεί
 σπλαχνικά ἀγκάλιασέ τα
 καὶ σοβάνωσέ τα, σὺ,

Φύλαξέ τα ἀπ' τὰ κοράκια
 ἀπ' τ' ἀγρίμα, ἀπ' τὰ θεριά
 μὲς τὴν ἀπαλὴ τὴν κρύα,
 τὴν παρθένα σ' ἀγκολιά.

Καὶ σὸν ἀνοιξὶ γυρίση
 Καὶ τὰ χιόνια σὸν περάσουν
 τ' ἄσπρα κόκκαλα, τὰ κούφια
 τὰ χορτόρια ἄς τὰ σκεπάσουν.

ΑΙΚ. Β. ΚΑΤΣΥΦΟΥ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΡΟΥΪΔΗΣ

Ἀπέθανεν ὁ Ροῦϊδης. Ἀπὸ καιρὸν τὸν ἐπεριμένον τὸν θάνατον τῆς σαρκὸς του. Ἀπὸ καιρὸν ἡ νόσος εἰργάζετο παραλύουσα καὶ συντρίβουσα τὸ σῶμα διὰ τὴν παραδῶση ἐρείπιον μίαν φορὰν διὰ πάντα, εἰς τὸν θάνατον. Καὶ τὸ σῶμα ἐκεῖνο ἐσύρετο βαθμηδὸν καὶ ἐφθείρετο, καὶ πρὶν τὸ ἐξαφανισθῆναι τὸ μῆμα, εἶχε καταστήσει, κατὰ παράδοξον τρόπον ἀνταποδόσεως, εἰρωιὰ καὶ σάτυρα τοῦ κυριάρχου πνεύματος, τοῦ ὁποίου τὰ δύο ὄξυτερα, ἂν μὴ τὰ μόνα ὄπλα, ἦσαν ἡ σάτυρα καὶ ἡ εἰρωιὰ. Ἄλλ' ἂν ἐξαφαιζέται ἡ σὰρξ, τὸ πνεῦμα ὑπεράνω τῶν φθαρτῶν, αἰθεροδρόμων, περισσώζεται. Καὶ ὁ Ροῦϊδης θὰ ζῆσιν εἰς αἰῶνα ὁ συγγραφεὺς καὶ ἀγωνιστὴς, ὅστις ἐχάραξε λεπτήν, ἀλλὰ καὶ πόσον καθαρὰν τὴν σφραγίδα του, καὶ πόσον ἰδιότυπον εἰς ἔργα μεστὰ ἀπὸ τὴν αἴσθησιν τοῦ ὀρθοῦ, καὶ εἰς ἔργα γεμάτα ἀπὸ τὴν αἴσθησιν τοῦ καλοῦ.

Ἐκεῖνος ὅστις ἔγραψε τὴν «Πάπισσαν Ἰωάνναν» καὶ τὰς «Ἐπιστολάς ἐνὸς Ἀγρινιώτου». Ἐκεῖνος ὅστις ἐπέκρινεν ὡς ἀνυπερβάτα ἐμπόδια, ἀνάμεσα εἰς τὰ πόδια τῶν ἀστοχάστων πεζοδρόμων τῆς ρουτίνας, τὰ πολύκροτα

φυλλάδιά του «Περὶ συγχρόνου κρητικῆς καὶ ποιήσεως». Ἐκεῖνος ὅστις ἐτίναξε κατακέφαλα τῶν διδασκάλων τὸ «Βιβλίον τοῦ Ψυχάρη» καὶ τὰ «Εἰδῶλα». Ὁ σωφρονέστατος παραδοξολόγος καὶ ὁμοῦ ἀβρότατος σκώπτης τῶν «Παρέργων». Ὁ συνθέτων «Σκαλαθύρματα» βαρύνοντα ἀσυγκρίτως πλειότερον ὄλων τόμων πασαλειμμένων μετὰ σχολαστικὴν σοφίαν. Ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου τὰ ἀθύρματα μετεἶχον κλασσικῆς τινὸς χάριτος. Ὁ γλυκύπικρος λουκιανίζων λογοπλόκος τῶν «Συριανῶν διηγημάτων». Ὁ πολεμιστὴς ἀρθογράφος τῆς «Ἔσρας». Ὁ σατυριστὴς ἐπιγραμματογράφος τοῦ «Ἀσμοδαίου». Ὁ μέγας ὑπέρμαχος τοῦ Βαλαωρίτου καὶ τοῦ Τρικουπῆ. Ὁ διώκτης τοῦ Κόντου καὶ τοῦ Βλάχου. Ὁ ἐξ ἴσου ἀποτροπιαζόμενος τὰ τετριμμένα καὶ τὰ ἄμετρα, τὴν ποίησιν τοῦ Σούτσου καὶ τοῦ Ἀντωνιάδου, τοὺς κενολόγους ρωμαντικούς καὶ τοὺς λογιωτάτους τῆς «Βαβυλωνίας». Ὁ συμβολίζων τὸ μέτρον, τὴν ὑγίαν, τὸν ὀρθὸν λόγον, τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν χάριν, εἰς ἐποχὴν ποὺ εἶχε καὶ ποὺ ἔχει πέρασιν ἢ ἀμετροέπεια, ἢ διανοητικὴ πώρωσις, ὁ παραλογισμὸς, τὸ ψεῦδος, ἢ ἀμάθεια. Μὲ ἓνα λόγον, ὁ Ροῦϊδης. Ὁ πλειότερον ἀγνωσθεῖς, ἀλλὰ καὶ, κατὰ φυσικώτατον λόγον, σκαιότερον ὑβρισθεῖς ἐκ τῶν συγγραφέων τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, τοὺς ὁποίους ἠυλόγησαν αἱ Μοῦσαι καὶ δὲν ἐνέπνευσαν αἱ Ἑρινύες,

Τὸ 1860, ἂν δὲν ἀπατάμεθα, ἐμφανίζεται κατὰ πρῶτον τὸ ὄνομα τοῦ Ἐμμανουὴλ Ροῦϊδου, μετὰ τὴν μετάφρασιν τοῦ «Ὀδοιπορικοῦ» τοῦ Σατωβριάιδου Ἄλλ' ἢ πρώτη ἐμφάνισις τοῦ πνεύματος τοῦ Ροῦϊδου ἐπιτυγχάνεται μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς περιφήμου «Παπίσης». Εἰδὸς τι ἱστορικὸν μυθιστορήματος, μεθυραφικὸν μελετήματος «νεανικὸν ἔργον», ὡς ὁ ἴδιος συγγραφεὺς του τὸ ἀπεκάλεσε, διήγησις ὁμοῦ καὶ σάτυρα καὶ σκῶμμα καὶ ἐπίγραμμα διεσκευασμένον ἐν πολλοῖς καὶ μαστορεμένον κατὰ ζῆλον καὶ κατ' ἀπομίμησιν καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν σκέψεων καὶ τοῦ ὕφους μεγάλων ξένων συγγραφέων, ὡς ὁ Ἄινε καὶ ὁ Σοῦϊφτ καὶ ὁ Μπάϋρων. Ἀλλὰ καὶ ταιοῦτο τὸ νεανικὸν τοῦτο πρωτόλειον, πόσον πρωτότυπον καὶ πόσον μελετηρὸν καὶ μετὰ ποῖαν σφραγίδα λογοτεχνικῆς εὐφυΐας ἀσυνήθους ἐν ἐποχῇ γονίμῳ κατ' ἐξοχὴν εἰς ὠχρὰ καὶ στομφώδη καὶ κενὰ, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, αὐτοσχεδιάσματα, ἐν αἷς ἡμέραις εὐρίσκετο εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ ψευδορρωμαντισμοῦ τοῦ 62. Ἐκτοτε ὁ Ροῦϊδης ἠνδρώθη καὶ ὠρίμασε καὶ γενναίωτος καὶ φωτεινότερος ἐχώρησεν ἐπὶ τὰ πρόσω, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν παρέμεινεν ὁ συγγραφεὺς τῆς «Παπίσης» μετὰ ὅλα τὰ

Τὰ ἀποβιβασθέντα εἰς Θεσσαλονίκην ἀποικιακὰ στρατεύματα ἀσκούμενα εἰς τὴν σκοποβολὴν

μεγάλα προτερήματα καὶ τὰς οὐσιώδεις ἐλλείψεις τοῦ πρώτου ἐκείνου βιβλίου του, ἀγνοοῦμεν διατὶ τοσοῦτον παρεξηγηθέντος μέχρι καὶ τοῦ νὰ προσκαλέσῃ τὰ ἀναθέματα τῆς Ἐκκλησίας. Ἐξοχος ἐραμιστὴς, ἀλλὰ διὰ τὴν φιλολογίαν μας, πρωτοτυπώτερος ἀπὸ πολλοὺς Βιλλερεφόντας τῆς φαντασίας.

Ὁ Ροῦϊδης δὲν ἦτο γόνιμος συγγραφεὺς. Δὲν εἶχε συγγραφικὴν εὐχέρειαν. Μετὰ κόπον συνέθετε, καὶ μετὰ μακροχρόνιον προπαρασκευὴν καὶ διευθέτησιν τοῦ ὕλικου του. Ἄλλ' ἀπὸ τὴν δυσκολίαν καὶ τὸν ἀγῶνα αὐτὸν ἐγεννᾶτο τὸ ἔργον, μετὰ ὅλην τὴν ὁμαλότητα, τὴν διαφάνειαν καὶ τὴν ἀρτιότητα τῶν ἐπιτόκων ἔργων. Ὁ Ροῦϊδης ἦτο «γεννημένος συγγραφεὺς», καθὼς ἠκούσαμεν ἡμέραν τινὰ νὰ τὸν ἀποκαλῆ ἓνας δεινὸς ἀντίπαλός του, ὁ Πολυλάς. Ἐν τούτοις ὁ «γεννημένος αὐτὸς συγγραφεὺς», κατὰ τὴν ἰδίαν του ἐξομολόγησιν, εἶχε ἀποφασίσει νὰ θραύσῃ τὴν συγγραφικὴν του πένναν. Διότι, ὅπως τὴν εἶχαν καταστήσαν οἱ δάσκαλοι τὴν γλῶσσαν, ἀτιμάσαντες μὲν τὰς λέξεις τῆς ὁμιλουμένης, ὥστε νὰ μὴ τολμᾷ κανεὶς νὰ τὰς μεταχειρίζεται, ἐκθάψαντες δὲ καὶ ἐκβιάσαντες εἰς τὸν γραπτὸν ἡμῶν λόγον «ἀττικά ψοφίμια, ἐκ πλατωνικοῦ ἔρωτος πρὸς τὴν ἀηδίαν», κατέστησαν ἀδύνατον τὸν χειρισμὸν τοῦ γλωσσικοῦ ὄργανου εἰς τὸν λογοτέχνην, τὸν διασώζαντα καὶ ἴχνη φιλοκαλίας καὶ ἔχοντα τὴν συνείδησιν ὅτι

ἡ διγλωσσία καθὼς ἀνεπτύχθη παρ' ἡμῖν, ἦτο τὸ βάρβαρον διαζύγιον μεταξὺ λαλουμένης καὶ γραφομένης, «ἰσοδυναμεί πρὸς πνιγμὸν ἐν τοῖς σπαργάνοις καὶ ταφῇ ὑπὸ ἀσάλευτον πλάκα τῆς οἴας δῆποτε νεοελληνικῆς φιλολογίας, ἣτις οὐδεμίαν εἶχεν ἄλλην αἰσιωτέρου μέλουτος ἐλπίδα, πλὴν τῆς συνδυαλλαγῆς τῆς λαλουμένης πρὸς τὴν γραφομένην».

Καὶ ἀπόδειξις ὅτι τὸ γλωσσικὸν ζήτημα εἶναι σπουδαιότατον καὶ οὐσιωδέστατον. ἐγγίξον τὰ καίρια τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν αὐθυπαρξίας καὶ συνδεόμενον πρὸς τὴν εὐγενεστάτην ἐκδήλωσιν τῆς ἐθνικῆς φυχῆς, ἀφοῦ τὸ ζήτημα τοῦτο κατέστησε θέμα τῆς ἐργασίας του κύριον συγγραφεὺς ὡς ὁ Ροῦϊδης μετὰ τὴν παρατήρησιν καὶ μετὰ τὴν καλαισθησίαν. Δὲν ἦτο δυνατὸν ἢ νὰ διαμαρτυρηθῆ καὶ οὗτος κατὰ τοῦ δολοφόνου λογιωτισμοῦ ὡς ἔπραξεν εἰς ἐπανειλημμένα του ἄρθρα «Περὶ τῆς σημερινῆς ἑλληνικῆς γλώσσης». Δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ εἰθουσιασθῆ μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Ψυχάρη καὶ νὰ χαιρετίσῃ, μετ' ἐλαχίστων, τὸ «Ἰαξίδι» του ὡς αὐγὴν γλωσσικῆς ἀναγεννήσεως. Δὲν ἦτο δυνατὸν ἢ νὰ ἐργασθῆ, κατὰ σύστημα, δι' ἐκτενοῦς συγγραφῆς ὑπὲρ τῆς γλωσσικῆς συνδιαλλαγῆς, ὡς οὗτος ἐφρόνει ὅτι ἦτο αὕτη κατορθωτὴ καταρρίπτων διὰ λακτισμάτων—ἀλλὰ μετὰ ποῖαν ἐγκράτειαν ὁμοῦ καὶ σταθερότητα τὰ γλωσσικά «Εἰδῶλα».

Εἰς τὰ «Συριανὰ διηγήματα» ὁ λογοτέχνης

είναι απλούστερος εἰς τὴν μορφήν καὶ καθαρώτερος εἰς τὴν τέχνην του. Ἀπευθύνεται μᾶλλον εἰς τὴν ψυχὴν. Ὁ παλμὸς τῆς ζωῆς σφύζει δυνατώτερα μέσα εἰς αὐτὰ ἢ ὅσον σφύζει οὗτος μέσα εἰς τὰς διηγήσεις τῶν «Παρέργων». Ἡ «Ἀκρόπολις» ἐφιλοξένησεν ἄλλοτε καὶ ἐν διηγημά του ἡ «Μηλιά» εἶδος ἀπλοῦ παραμυθιοῦ, γραμμένου εἰς γλῶσσαν δημοτικὴν. Καὶ μὲ αὐτὸ μᾶς ἔδειξε πόσον δημιουργικώτερος θὰ ἦτο, καὶ πόσον βαθύτερον θὰ ὠμίλει πρὸς τὴν καρδίαν καὶ πόσον θὰ ἐπλησίαζεν ἀκόμη εἰς τὴν ἀπλὴν καὶ τὴν βαθεῖαν ποίησιν τῶν πραγμάτων. ἂν ἀιεγιώρξεν ἐγκαίριότερον καὶ πλησιέστερον μίαν μεγάλην ἀλήθειαν: τι ἦτο ἀκόμη καιρὸς νὰ ἀντιδράσῃ κατὰ τοῦ δασκαλισμοῦ θετικώτερον, καὶ ὄχι διαμαρτυρούμενος μόνον καὶ δι' ἔργων τοῦ κριτικοῦ νοῦ ἀπευθυνομένων πρὸς τὴν σκέψιν καὶ μόνον ὅτι, ὅσον καὶ ἀτίμασαν οἱ λογιστάται τὰς λέξεις τῆς ὀμιλουμένης, εἰς τοὺς Ἑλληνας συγγραφεῖς ἀπόκειται, καταφρονούντες τὴν ὀργὴν τῶν ἀτίμαστων, νὰ ἀποκαταστήσωσι τὴν τιμὴν τῶν ὑβρισμέων, μεταχειριζόμενοι ἐκείνας ὡς τὰ ἀρμόδια ὄργανα πρὸς ἐκφρασίαν τῆς ζωῆς ὑπὸ τὴν τριπλὴν τῆς ὑπόστασιν, ὡς ἀληθείας, ὡς ὠραιότητος, ὡς ἀγαθότητος. Ἴσως θὰ ἔχανε τότε ἀπὸ δημοτικότητα πρόσκαιρον, θὰ ἀνεγινώσκετο ὀλιγώτερον, ἀλλὰ θὰ ἀπέβαινε περισσώτερον εὐεργητικὸς, καθὼς ὁ ἴδιος ὠραία τὸ εἶπεν, ὀμιλῶν περὶ ἐνὸς βιβλίου πολυκρότου: «Ὅσα τῶν ἐπὶ ἐπράχθησαν πράγματι εὐεργητικὰ ὀφείλονται οὐχὶ εἰς τοὺς κυνηγοὺς δημοτικότητος, ἀλλ' εἰς τοὺς μὴ θεωροῦντας μέγα δυστύχημα τὸ νὰ θεωρηθῶσιν, ἐπὶ τινα τοῦλάχιστον καιρὸν, ἄφροιες παρὰ τῶν μωρῶν, μύωπες παρὰ τῶν τυφλῶν, ἀπειρόκαλοι παρὰ τῶν ἀγροίκων καὶ ἁμαθεῖς παρὰ τῶν ἀγραμμάτων»

Ἄλλ' ὁ δρόμος συγγραφέων, ὡς ὁ Ροῖδης, ὑπακούει εἰς ἴδιον ἀστερισμόν. Ὁ συγγραφεὺς τῶν «Εἰδώλων» καὶ τῆς «Μηλιάς» ἔπραξε κατὰ τὸν προορισμὸν του. Καὶ ὁ προορισμὸς οὗτος εἶναι μέγας καὶ φθονητός. Ἡ θέσις τὴν ὁποίαν κατέλαβε μεταξὺ τῶν ὀλίγων ἐπιπλέκτων τῆς νέας λογοτεχνίας μας εἶναι ὑπέροχος καὶ ἀπαρασάλευτος. Ἀναφέρει πού ὡς συγγραφεῖς ἰδιαζόντως προσφιλεῖς αὐτῷ τὸν Σπένσερ, τὸν Ἡλιόδωρον, τὸν Ρεῖαν, τὴν Σάνδην, τὸν Λουκιανόν, τὸν Ἄϊνε, τὸν Τένιυσον. Ὁ Ροῖδης δὲν ἔχει τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ ὕψους τοῦ Ζαμπιέλιου οὔτε κινεῖ τὸν γέλωτα ὡς ὁ Λασκαράτος. Δὲν ἔχει τὴν ρητορικὴν εὐροίαν καὶ τὴν χολὴν τοῦ Βερναρδάκη. Εἰς τὰς διηγήσεις του δὲν εἶναι γνώστης τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς καὶ δὲν τὴν ἀποδίδει ὡς ὁ Καρκαβίτσας καὶ ὁ Παπαδιαμάντης. Δὲν ἔχει τὴν νησιώτικὴν ἀφέλειαν καὶ

ἀγαθότητα τοῦ Ἑφταλιώτη. Τὰ στοιχεῖα ἐξ ἂν ἀπαρτίζονται ἡ συγγραφικὴ του ἰδιοφυΐα εἶναι στοιχεῖα οὐχὶ φυλετικὰ καὶ τοπικὰ, ἀλλὰ μᾶλλον εὐρωπαϊκὰ ἢ ἂν θέλετε ἀνθρώπινα. Ἀλλὰ φαίνεται ὡς νὰ ἐκλημονόμησε μέρος ἀπὸ τὴν ἐπιστημονικὴν παρατήρησιν τοῦ Σπένσερ, ἀπὸ τὴν ἠθογραφίαν τοῦ Ἡλιόδωρου, ἀπὸ τὴν εἰρωνίαν τοῦ Ρεῖαν, ἀπὸ τὴν οὐξύτητα τοῦ Λουκιανοῦ καὶ ἀπὸ τὸν κλαυσίγελον τοῦ Ἄϊνε. Ὅλοι αὐτοὶ παρέστησαν ὅταν ἐγεννᾶτο καὶ βρέφος τὸν ἐμοίραναν!

(Ἀπὸ τὰ «Πρῶτα Κριτικὰ» τοῦ κ. Κωστή Παλαμῆ)

ΤΟ ΔΩΡΟΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Ἐκεῖνο ποῦ λείπει ὡς τώρα ποῦ δὲν εἰσῆχθη ἀρκετὰ καὶ δὲν ἐγενικεύθη ὅσον ἔπρεπε εἶναι τὸ κατάλληλον παιδικὸν βιβλίον, τὸ καλοτυπομένον καὶ εὐθηνὸν ὡς δῶρον τοῦ Νέου Ἔτους γιὰ τὰ παιδιὰ.

Παιγνίδια ὑπεράκριθα καὶ πολυτελῆ, ποῦ συχνὰ κουράζουν τὴν παιδικὴν ἀντίληψιν καὶ ἐκνευρίζουν τὰ μικρὰ χρησιμεύουν ὡς δῶρα διὰ τὰς ἐορτάς. Τὸ χριστουγεννιάτικο βιβλίον κυκλοφορεῖ μόνον εἰς ξένας γλώσσας καὶ εἰς ξένους ἐκδόσεις εἰς μίαν ὀρισμένην τάξιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἐκπαίδευσις τῶν μικρῶν ἀρχίζει μὲ ξένας γλώσσας.

Καὶ τοῦτο γιὰτὶ μόνον ξένοι συγγραφεῖς ἔχουν ὡς τώρα ἀσχοληθῆ μετὰ τὴν παιδικὴν φιλολογοίαν, συγγραφεῖς ἀπὸ τοὺς περὶ μεγάλους καὶ τοὺς πλέον ἐκλεκτούς.

Βιβλία γιὰ παιδιὰ πρωτότυπα εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔγραψε ὠραία ἡ κ. Δέλτα καὶ τὰ βιβλία αὐτὰ ἐκυκλοφόρησαν καὶ ἔκαμαν τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν ἀπόλαυσιν χιλιάδων μικρῶν. Ἐγραψεν ἀκόμη γιὰ μικρὰ μᾶλλον καὶ ἡ κ. Ἀρσινόη Παπαδοπούλου.

Μεταφράσεις γιὰ παιδιὰ ἔχουν γίνεαι ὡς τώρα ὀλίγα καὶ γι' αὐτὸ ἡ παιδικὴ βιβλιοθήκη εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι πτωχή.

Τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων ἐφιλοδόχησε νὰ τὴν πλουτήσῃ μετὰ σειρὰν ἐκδόσεων εἴτε εἰς πρωτότυπα, εἴτε εἰς καλὰς μεταφράσεις καὶ προσεκήρυξε σχετικὸν διαγωνισμόν. Κυρίαί μὲλη τοῦ Λυκείου, ἀπὸ ἐκείνας ποῦ ἀγαποῦν τὰ μικρὰ καὶ ἔχουν ἐμβλύνει εἰς τὴν παιδικὴν ψυχὴν ἐννόησαν τὸν σκοπὸν καὶ προσεφέρθησαν νὰ βοηθήσουν τὸ Λύκειον εἰς τὴν ἀμείνον πρᾶγματοποίησιν του. Ἡ κ. Ὀλγα Βελλίνη μετέφρασεν ἀπὸ τὸ Ἀγγλικὸν τὰ *Κάλαντα*, ἓνα μικρὸ ἀριστοῦργημα τοῦ Δίκεως. Καὶ ἀφοῦ τὸ μετέφρασε ἀνέλαβε καὶ νὰ τὸ τυπώσῃ δι'

ἐξόδων τῆς. Ἴδου ἓνα πολύτιμο ἀληθινὰ δῶρον, ποῦ προσφέρει ἡ κ. Βελλίνη εἰς τὸ Λύκειον. Διότι τὸ ποσὸν ποῦ θὰ περισσεύσῃ ἀπὸ τὴν πώλησιν, θὰ χρησιμοποιηθῇ γιὰ νὰ τυπωθῇ ἄλλο βιβλίον. Καὶ ἔτσι θὰ κατορθωθῇ νὰ συνεχισθῇ ἡ ἔκδοσις τῆς παιδικῆς βιβλιοθήκης. Ἡ μετάφρασις τῆς κ. Βελλίνης εἶναι ἀριστοτεχνικὴ. Ἡ γλῶσσα εἶναι ἀπλὴ εὐκόλη. Τὸ ὕψος τοῦ συγγραφέως ποῦ τόσον γοητεύει, ὄχι μόνον δὲν ἔχασε τίποτε, ἀλλὰ μεταφέρεται εἰς τὴν γλῶσσαν μας χωρὶς κανένα ξενισμὸν, ὅταν νὰ εἶχε γραφῆ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς γιὰ ἑλληνοπαιδα.

Αὐτὴν τὴν μεγάλην δυσκολίαν εἶχε τὴν τέχνην νὰ νικήτῃ ἡ καλὴ μεταφράστρια, ἡ ὁποία θὰ ἠμποροῦσε νὰ γράψῃ καὶ ὠραία πρωτότυπα βιβλία γιὰ παιδιὰ. Καὶ ἐλπίζομεν ὅτι θὰ τὸ κάμῃ.

Ἡ κ. Ὀλγα Βελλίνη μετὰ τὴν μετάφρασιν τῆς αὐτῆς λαμβάνει ἀμέσως μίαν θέσιν ἐκλεκτὴν εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἑλληνίδων ποῦ γράφουν. Διότι μίαν καλὴν μετάφρασιν ἀπαιτεῖ συχνὰ περισσοτέρην τέχνην, ἀπὸ ἓνα ἔργον πρωτότυπον.

Τὰ *Κάλαντα* εἰς ἔκδοσιν ὠραίαν τυπωμένα εἰς ἐκλεκτὸ χαρτὶ πωλοῦνται ἤδη εἰς τὸ Λύκειον, καὶ εἰς ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα καὶ τὰ Ἐπαρχιακὰ Παραρτήματα τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων. Εἶναι ὠραῖον δῶρον διὰ κάθε παιδί, ἀγόρι ἢ κορίτσι καὶ εὐθηνό, ἀφοῦ ἀδελφὸν στιχίζει δρ. 2 καὶ δεμένο δρ. 3.

ΕΚΚΛΗΣΙΣ

Πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ Ἑλληνας.

Ὁ πολεμικὸς σάλος ὁ συνταράσσων τὴν Εὐρώπην ἀπὸ ἔτους καὶ πλέον ἐφθασεν ἤδη μέχρι τῶν θυρῶν τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος. Μέτρον προνοίας ἐπέβαλεν εἰς τὸ Κράτος τὴν κήρυξιν γενικῆς ἐπιστρατεύσεως καὶ οἱ ἥρωες τῶν Γιαννιτσῶν, τοῦ Μπιζανίου καὶ τοῦ Κιλκίς, οἱ μεγαλύναντες τὴν Πατρίδα, προσήλθον ἀθρόοι ὑπὸ τὰς Σημαίας τοῦ ἐνδόξου Στρατηλάτου των.

Δὲν ὑπῆρξε γογγυσμός, οὐδὲ δευτέρᾳ σκέψις εἰς τὴν προσταγὴν τῆς Πολιτείας καὶ τοῦ Βασιλέως τὸ κέλευσμα.

Οἱ ἀναστρωσάντες θριαμβεύουσιν τὴν κυνὸλευκὸν ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου μέχρι τῆς Ροδόπης δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὑστερήσωσιν εἰς τὴν φωνὴν τῆς Πατρίδος καλοῦσαν αὐτοὺς εἰς νέα τρώπαια.

«Τὸ ἔργον αὐτῶν δὲν ἐτελείωσεν εἶπεν ὁ Βασιλεὺς. «Τοὺς χρειάζεται ἀκόμη»!

Πατέρες καὶ ἀδελφοὶ ἀδυνάτων ὑπάρξεων, υἱοὶ γερόντων καὶ ἀσθενῶν γονέων δὲν ἔχουν σήμερον ἰδίαν οἰκογένειαν. Ἀνήκουν εἰς τὴν Πατρίδα καὶ τὸν Βασιλέα.

Ἄλλ' ἐν τῇ ἀντισταθμίσει τούτου πολλὰ καὶ μεγάλα ὀρθοῦνται αἱ ὑποχρεώσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἀφοσιώσεως.

Τὸ καθῆκον τῆς πατρικῆς ἀντιλήψεως, τῆς διαρκούς καὶ πονετικῆς, ἐπὶ τῶν προσφιλῶν, ὅλων ἐκείνων ὅσοι διατελοῦσι τὴν στιγμὴν ταύτην ἐν τοῖς ὅπλοις, δὲν διαγράφεται μόνον εἰς βᾶρος τῆς Πολιτείας.

Ἡ ἐντασις τῆς ἀνάγκης εἶναι τοιαύτη, ὥστε ἡ διὰ νομοθετικοῦ μέτρου ληφθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κράτους πρόνοια νὰ μὴ δύναται νὰ καλύψῃ εἰμὴ μέρος αὐτῆς.

Οὐδένα διαφεύγει ἡ ἀπειρία τῶν βιωτικῶν ἀναγκῶν. Καὶ δύναται ὁ ἀπλούστερος νὰ ἀναμετρήσῃ τὴν εὐρύτητα τοῦ κενοῦ καὶ τὸ πρόβλημα τῆς ζωῆς ὅπερ ἀφῆκεν ὀπίσω του ὁ ἐπίστρατος ἀρχηγὸς οἰκογενείας, ἢ προστάτης ἀδελφός ἢ υἱός.

Ἵπερ πάσαν ἄλλην περίστασιν, ἤδη ὅτε τὰ δεινὰ ἐκ τῶν συνεπειῶν τοῦ πολέμου πλήττωσι καὶ ἡμᾶς εἰς αὐτὰ τὰ στοιχεῖα τῆς συντηρήσεως, ἡ κρισιμότης ἐπιτείνεται καὶ ἀπειλεῖ ἐν παντὶ τὸ πᾶν.

Πρὸς πάσαν Ἑλληνικὴν καρδίαν ἀπευθύνομεν τὴν ἐκκλησίαν ταύτην.

Ἀναπληρώσωμεν τὸν ἐπίστρατον πατέρα καὶ ἀδελφόν!

Ἐλθωμεν ἀρωγοὶ εἰς τὴν ἀμείνον ἀνάγκην τῶν προσφιλῶν του!

Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν ἀπομένει σήμερον ἡ ὑπερτάτη αὕτη ὑποχρέωσις.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν ταχέως πρὸς ἐκείνους:

— Στρατιῶται, ἡσυχεῖτε διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἰδικῶν σας!

Ἡ πρὸς συλλογὴν ἐράνων Ἐπιτροπὴ

Ὁ Πρόεδρος
† Ὁ Ἀθηνῶν ΘΕΟΚΑΗΤΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς ΣΠ. ΛΟΒΕΡΑΟΣ

Τὰ Μέλη

Ἐμμ. Μπενάκης, Ἀναστ. Παναγιωτόπουλος, Γ. Δροσόπουλος, Χρ. Οἰκονομόπουλος, Γ. Ἡλιακόκος, Μ. Καμάρης, Σπ. Μοσχόβικ. Ἀντ. Ἐμπεδοκλῆς, Π. Καλλιγῆς, Α. Βλάχουκαλης Ν. Κανελλόπουλος, Ἐπ. Χαρίλαος, Στ. Ράλλης, Ἄθ. Κουδίδης, Ἀλ. Ζαχαρίου, Θ. Παπαδῖς, Ἐνδρ. Κωνσταντινίδης, Δημ. Ἀδωνῆς, Μαγγιώρος, Γ. Ι. Δοῦμας, Γ. Μινέτας, Γ. Τραπεζιζάλης, Γ. Δοανίδης.

ΣΗΜ.— Οί έρανοι γίνονται δεκτοί εις τὰ Κεντρικά Καταστήματα και 'Υποκαταστήματα τών Τραπεζών, 'Εθνικής, 'Ιονικής Τραπεζής Κρήτης, 'Αθηνών, 'Ανατολής, Λαϊκής και 'Εμπορικής.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΗΜΟΦΟΡΟΥΜΕΝΑΙ

'Η κ. *Ευγενία Ταγκουλέσκο*, πρόεδρος τής υπέρ τής γυναικείας ψήφου εταιρείας τών γυναικών έλαβε τὸ παράσημον αξίας Α' τάξεως διὰ τὴν φιλολογικὴν και κοινωνικὴν δρασιν τής.

'Η κ. *Τουρνοῦ Βάτμαν* έλαβε παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου 'Ιωσήφ τὸ παράσημον διὰ τὰς πρὸς τὴν πατρίδα τής υπηρεσίας τής. 'Η κ. *Βέτμαν* ηκολούθησε τὸν σύζυγόν τής εις τὴν Γαλικίαν.

Κατὰ τὸν βομβαρδισμόν τής πόλεως Κλεισὸν εις Σερβίαν οἱ μὲν ἄνδρες ὑπάλληλοι τοῦ τηλεγραφείου εγκατέλειψαν τὰς θέσεις των, ἔμειναν δὲ μόνον δύο νεαροὶ ὑπάλληλοι μέχρι τέλους τοῦ βομβαρδισμοῦ και ἀλώσεως τής πόλεως αἱ ὁποῖαι και ἐσηνίθησαν.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΣ

«'Η τέχνη αισθάνεται ὅλα και πάσχει δι' ὅλους Εἶνε ἡ αἰωνία πηγή τής ἀγάπης και τής ἀληθείας».
 . . . Μάξιμος Γόρνν. Ἄνθρωποι τής τέχνης, σεῖς ποῦ αισθάνεσθε ὅλα και πονεῖτε δι' ὅλους ποῦ εἴσθε; Και διατὶ σιωπᾶτε, Δὲν ὑπάρχουν λοιπὸν πλέον δι' ἐσᾶς ἄνθρωποι ποῦ ποροῦν και ποῦ πενθοῦν, ἀλλὰ μόνον λαοὶ ἀνταγωνισταὶ δοῦλοι τοῦ μελιταρισμοῦ και τής οικονομικῆς ἐπικρατήσεως. Δὲν ὑπάρχουν λοιπὸν ἄνθρωποι ποῦ πεθαίνουν ἡμέραν και νύκτα εις μάχα, φρονικὰς, πρωτοφρονεῖς εις τὸν κόσμον, θύματα, τρομερὰς και καταραμένης μοίρας; "Ω! σεῖς ποιηταὶ και συγγραφεῖς, οἱ βασιλεῖς τοῦ λόγου, δὲν ἔχετε λοιπὸν πλέον φωνήν; ἢ μήπως ἡ λύρα σας ἔσπασεν ἀπὸ πόνον; "Η μήπως μόνον θούρια σᾶς ἐμπνέουν οἱ ποταμοὶ τών αἱμάτων εις τοὺς ὁποίους πλεῖι δλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης ἢ σφιγτοδεμένη ἀπὸ παντοῦ μὲ σίδερα

"Ἄνθρωποι τής τέχνης! Χοιστοῦγεννην πλησιάζουν! Δὲν εὐχίζεσθε πλέον εις τὰ βάθη τής ψυχῆς σας λόγι ἀγάπης; και ἀδελφότητος χάριν ἐκείνου ποῦ ἐγεννήθη ἄνθρωπος διὰ νὰ ἐξιλεώσῃ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τὸν φονέα τοῦ ἀδελφοῦ του;

Ροτερδὸμ — 'Ολλανδία Φρειδερίκα Βροεκαμίθ

ΝΟΙΚΟΚΥΡΕΙΟ ΚΑΙ ΚΟΥΖΙΝΑ

Τὰ κυνήγια ἂν και σπάνια ἔνεκα τής παρατάσεως τοῦ καλοκαιριοῦ, ὅμως εἶναι τὸ ἐκλεκτὸ πιάτο τής ἐποχῆς. Μπεκατσες, ἀγριόπαπιας, ἔλαφια, λαγοὶ και τὰ μικροπούλια ὡς ἡ σιταρίθρες εἶνε γιὰ τοὺς μῆνας αὐτοὺς τὰ πιάτα τών λαιμάργων.

'Η ἀγριόπαπια, εἶναι τὸ νοστιμώτερο ἀπὸ τὰ κυνήγια, ἂν τὸ ἀδειάζωμεν φρέσκο, τὸ πλύνομεν ἀμεσῶς ἐσωτερικῶς μὲ κοινὰν και ἔπειτα μὲ πορτοκάλι κομμένο εις δύο και γυρισμένο μέσα ἀπὸ τὸ μέρος τής ψυχᾶς. Τὸ ἀφήνωμεν

ἔπειτα δύο ἡμέρας μὲ τὸ πορτοκάλι πάντοτε και ἔστερα τὸ μαγειρεύομεν ὅπως και τής μπεκατσες.

"Ὅλα τὰ κυνήγια ψήνονται μὲ κρασί μαῦρο μπρούσκο. Μερικὰ ὡς ὁ λαγὸς και τὸ λάφι και μὲ λάδι ἀντὶ βούτυρου.

Τὰ μικροπούλια γίνονται ἀτζέμι πιλάφι, ἀλλὰ και μὲ λεμόνι, ντομάτα και βούτυρο, εἶδος καπαμά, σερβιρισμένα εις στεφάνι γύρω ἀπὸ μανιτάρια σοτὲ ἢ ἀπὸ σπανάκια πουρὲ ἢ ἀπὸ καρότα μὲ βούτυρο.

Τὰ καρὸτα ὡς χόρτο τής ἐποχῆς εἶναι ὑγιεινότατο και καθαριστικὸ τοῦ αἵματος. Τὰ καθαρίζετε, τὰ κόβετε, τὰ βράζετε ὡς ποῦ νὰ λυώσουν, τὰ περνᾶτε ἀπὸ τὸ τρυπητό, τὰ συτάρετς μὲ βούτυρο και τὰ σκεπάζετε μὲ σάλτσα αὐγολέμονο δεμένη, ἀφοῦ τὰ σερβίρετε πυρωτὰ εις τὴν πιατέλα. Τὰ γαρνίρετε μὲ αὐγὰ πυκτὰ εις δύο, ἢ μὲ αὐγὰ rochés, τὰ ὁποῖα σκεπάζετε μὲ τὴν ἰδίαν σάλτσα.

Τὸ ἴδιο κάνετε και τὰ κουνουπίδια, εις τὰ ὁποῖα ὅμως προσθέτετε και τυρὶ τριμμένο παρμεζίνα, ὅταν περασμένα, πλέον τὰ σοτάρετε. Ἄντι αὐγολέμονο τὰ σκεπάζετε και μὲ σάλτσα bechanel.

Κομπόστα κудώνι και μῆλο. Παστρεύετε τὰ κудώνια και τὰ μῆλα και τὰ βάζετε νὰ βράσουν ὡς ποῦ νὰ λυώσουν. Τὰ περνᾶτε ἀπὸ τὸ τρυπητό. Μὲ τὸ ζουμί των δένετε ἔλαφρὰ ἴσου βάρους ζάχαρι. Ρίπτετε τὸν πολτὸ σας μέσα μὲ κανέλλα και γαρύφαλα, κοπανισμένα και τὸ ἀτακατώνετε μὲ σιγανή φωτιὰ ὡς ποῦ τὰ ρουφήξῃ ὅλο τὸ σιρόπι.

ΤΑ ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΣΑΣ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ Ν. ΚΑΡΑΣΤΑΜΑΤΗ

Τώρα μὲ τὴν ὑπερτίμησιν τών ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγομένων μεταξωτῶν, τὸ παλαιότατον και πρῶτον ἰδρυθὲν ἐργοστάσιον **Καρασταμάτη ἐγχωρίων μεταξωτῶν ὑφασμάτων**, εἶναι τὸ καταφύγιον ὄλων τών Ἑλληνίδων, αἱ ὁποῖαι θέλουν νὰ προμηθευθοῦν ὠραῖα, στερεὰ και εὐθηρὰ ὑφάσματα.

Ταφτάδες ἐγχωριοὶ, οἱ τόσον τώρα τοῦ συρμοῦ, μεταξωτὰ κλαδωτὰ και στόφες δι' ἐπιπλα, φουλάρια, μαρκεζίνες, γάζες, κρέπια, σάρπες δὲν ὑπάρχει εἶδος ἀπὸ τὰ ἀραχνούφανα ἕως τὰ βαρεῖα μεταξωτὰ, τὸ ὁποῖον νὰ μὴν εὐρίσκειται εις τὸ ἐπὶ τής ὁδοῦ **Σταδίου ἀρ. 18** κατάστημα τοῦ **Ν. Καρασταμάτη**, υἱοῦ και διαδόχου τών ἐργοστασίων **Σπάρτης Καρασταμάτη**, εις τιμὰς ἀνεπιδέκτους συναγωνισμοῦ.

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 18